

פניני הצדיקים

לעדכונים, ברכות מזל טוב והודעות - שלחו ל: 054-8410475 | HB0548410475@gmail.com

ללא פרסומות.
ללא חדשות.
ללא פוליטיקה.

מיטב השידורים
מגדולי הרבנים

האזינו לשידור החי | 03-3782000 | באפליקציה | www.radio2000.co.il

במיל: 054-8410475, דוא"ל: HB0548410475@gmail.com

אם ראשונים כמלאכים- הגאון הרב שלום הכהן זצ"ל

הגאון הרב שלום כהן זצ"ל- נולד ב-י"ב חשון ה'תרצ"א (1930) בירושלים. נקרא 'שלום' על שם המקובל הרב שלום מזרחי שרעבי (הרש"ש). בצעירותו למד בישיבת פורת יוסף. שקידתו בתורה הקדושה הפכה לשם דבר בישיבה. כשהיה בן 19 נבחן על כל מסכתות גיטין וקידושין עם כל פירושי הראשונים והאחרונים לצד כל הסימנים בשו"ע ונושאי כליהם. כשהיה בן 21 נבחן על 'אבן העזר' כולו. גם לאחר נישואיו המשיך להתעלות בתורה הקדושה. מסר שיעורים בישיבת פורת יוסף. שימש כסופר סת"ם. כתב לעצמו ס"ת קטן ממנו קרא שניים מקרא ואחד תרגום. ענוותן. דקדק בהלכה. למד את חובת הלבבות וידע אותו בע"פ. אלפים למדו בישיבה ורבים מתלמידיו כיום מפורסמים ברחבי העולם כולו.

במהלך מלחמת ה'תש"ח (1948) הרובע היהודי נפל בידי הירדנים וכל תושבי העיר העתיקה והישיבה התפזרו בבתי הכנסת ברחבי ירושלים החדשה. במשך שלוש שנים לא התקיים רישום לישיבת פורת יוסף. בשנת ה'תשט"ז (1955) הישיבה נבנתה מחדש בשכונת גאולה. רבינו יחד עם הרב שמעון בעדני הקים סניף נוסף לישיבת פורת יוסף בעיר העתיקה בסגנון הישיבות הליטאיות כאשר רבינו משמש כר"מ והגאון ר' בעדני שימש כראש הישיבה. לאחר שהרב בעדני עבר לבני-ברק רבינו מילא את מקומו כראש-הישיבה כשהוא דואג לכל צרכי התלמידים. פוסק הלכה. עמד בראש ועד הכשרות של בד"ץ נווה ציון יחד עם גיסיו הרבנים הגאונים ר' שלמה ור' מסעוד בן שמעון. בשנת ה'תשע"ד (2014) התחיל לשמש כנשיא מועצת חכמי התורה של ש"ס (במקום מרן הרב עובדיה יוסף שנפטר). גם לעת זקנותו לא ויתר על סדר יומו הקפדני. גם בזמן שסבל מכאבים ברגלו ואושפז בבית הרפואה ביקש שימנעו בביקורים כדי שיוכל להמשיך בלימודו הקבוע. כל חייו התנהג בפשטות ונסע באוטובוס. גם לכנסי מועצת חכמי התורה הגיע באוטובוס. למרות בקשותיהם של תלמידיו הרבים סירב שיהיה לו נהג. כל מעשיו היו ללא פניות, בנקיות מוחלטת. בעל רוח-הקודש. רבים פנו אליו ונושעו. ברכותיו היו מתקיימות. נפטר ב-כ"ה אב ה'תשפ"ב (2022). חי כ-92 שנים. ציונו בסנהדריה בירושלים.

אביו: המקובל חכם אפרים זלכה (ראש ישיבת המקובלים 'עוז והדר'). **אמו:** מרת תופחא מלכה. **אשתו:** מרת יעל (בת ר' מנצור בן שמעון, מרבני ישיבת 'פורת יוסף'). **ילדיו:** ר' אפרים (ר"מ בישיבת 'יקירי ירושלים'), ר' יעקב (ראש ישיבת 'נזר התלמוד' בביתר עילית), ר' שמעון (ראש ישיבה בבית ים ולאחר מכן מראשי ישיבת 'פורת יוסף'). **חתניו:** ר' יעקב כהן (משגיח לשעבר בישיבת 'קול יעקב' הקטנה), ר' יצחק זיאת (מראשי בד"ץ 'נווה ציון'), ר' יוסף חיון (מראשי בד"ץ 'נווה ציון'), ר' אברהם דדש (מרבני בית ההוראה 'אהבת שלום') וחתן נוסף. **מרבותיו:** הגאונים המקובל חכם אפרים זלכה הכהן, ר' עזרא עטייה. **חברותא:** חכם יוסף רפול. **מתלמידיו:** הגאונים הצדיקים ר' אלעזר אביחצירא (מבאר שבע), ר' דוד חי אביחצירא, ר' זמיר כהן, ר' אליהו אברגל, ר' ארי אברהם סמג'ה ותלמידי ישיבת 'פורת יוסף'. **מספריו:** **ידובר שלום**- על המועדים **שיח כהן**- שיחות **יתומיך ואוריך**- הנהגות, עובדות ותולדות רבינו- נדפס לאחר פטירתו.

בחורה מבוגרת משכונת רמות בירושלים סיפרה: שנים רבות היא חיפשה את המיועד לה אבל ללא הצלחה. בשנת ה'תשפ"א באמצע החורף חל יום הולדתה ה-33. הצער שאפף אותה היה גדול. חלפה עוד שנה והיא עדיין רווקה. בצר לה, היא פנתה מיואשת לנשיא מועצת חכמי התורה, חכם שלום כהן כדי שיברך אותה. הבחורה נכנסה לחדרו של חכם שלום, שהיה שקוע בתלמודו. רבינו בירך אותה. הבחורה הבינה שמדובר בהזדמנות ולכן התעקשה וביקשה בתחנונים, שהצדיק יגזור כדי שהיא תזכה לחתונה שכן היא הגיעה כבר לגיל 33 ועדיין לא מצאה את בן זוגה. חכם שלום נענה לבקשתה ותוך שהוא הרים את ראשו מספר הלימוד הוא בירך: "עד חג פורים בעזרת ה' תראי ישועה".

הבחורה יצאה בהתרגשות עצומה משם. היא האמינה בברכת רבינו. כבר למחרת השכם בבוקר הבחורה יצאה למסע של קניות לבגדים וכלים חדשים לקראת הקמת ביתה בקרוב. הוריה תמחו על התנהגותה אבל היא עמדה על דעתה בביטחון גמור ואמרה: "הצדיק גזר, ועד חג פורים אני בעז"ה אתחתן. אני מתחילה להתכונן לקנות דברים לבית החדש". בערב פורים ה'תשפ"ב שמחה עצומה מילאה את הבית לאחר שהבחורה מצאה את זיווגה. יום לפני חתונתה הבחורה הגיעה למעונו של רבינו כשהיא מתרגשת. היא באה כדי להודות על הברכה של רבינו ועל שהיא זוכה להתחתן. חכם שלום בירך את החתן והכלה שיזכו ויעלה זיווגם יפה.

בשנת ה'תשע"ד בחור מהקיבוץ נגש לרבינו. הוא ביקש מהצדיק ברכה לזיווג. הצדיק הביט בו ואמר: "למנצח על השמינית". הבחור לא הבין את פשר הברכה וכיצד היא קשורה למציאת זיווג. לאחר שמצא את זיווגו בדק ומצא שהמשודכת היא השמינית שאיתה הוא נפגש זו שאיתה התחתן והקים בית. רק עכשיו הבין את ברכת רבינו והבין כי רוח-הקודש אופפת את הצדיק.

הגאון הצדיק רבי יהודה משה ישועה פתיה זצ"ל: נולד בבגדד, ב' שבט ה'תרי"ט (1859). בילדותו למד ב'מדרש תלמוד תורה' ולאחר שעבר ל'מדרש בית זילכה' נודע כבקי עצום בש"ס. מצעירותו ניכר כי לגדולות נועד. נטה לפרישות וכל ימיו התרחק משררה והסתפק במועט.

מחכמי בבל וארץ ישראל ומקובל נודע. שימש כראש ישיבה ב'מדרש בית זילכה'. בשנת ה'תרמ"ב (1882) החל להתעמק בחוכמת הקבלה. **גאון בנגלה ובנסתר. התנהג בחסידות ובקדושה. ענוותן מופלא.** במשך השנים הרבה לעזור לזולת. בקי בפתרון חלומות, כתב קמעות וריפא חולים וערך תיקונים עבור נפטרים. **גאון בנגלה ובנסתר.**

המונים השכימו לפתחו ונושעו. הקים מספר ישיבות ללימוד "חוכמת האמת". בשנת ה'תרצ"ד (1934) עלה לארץ ישראל והתיישב בירושלים, בה התפרסם כאיש קדוש. על שמו הוקמו מספר ישיבות, בתי-כנסת ומספר רחובות נקראו בשמו. נפטר בירושלים ב-כז' אב ה'תש"ב (1941). חי כ-83 שנים. ציונו בהר הזיתים בירושלים.

אביו: המקובל חכם יהושע משה. **אמו:** מרת חנה. **בנו:** ר' שאול. **מרבותיו:** המקובל האלוף הגאון ר' יוסף חיים (בעל ה'בן איש חי'), המקובל חכם ראובן יוסף בלבוז, חכם עבדאללה סומך, אביו המקובל חכם יהושע משה. **חברותא:** המקובל ר' שמעון אגאסי. **מתלמידיו:** המקובלים ר' שמואל דרזי, ר' סלמאן מוצפי, ר' שאול דוד חי מועלים. **מספריו:** **יין הרקה- פירוש על ה'אידרא רבא' וה'אידרא זוטא' • בית לחם יהודה- פירוש על 'עץ חיים' • מנחת יהודה- פירוש על התנ"ך על פי הקבלה (נקרא גם רוחות מספרות, משום שמתוארים בו חזיונות שבהם נתגלו נפטרים לרבינו וביקשוו שיביאם אל תיקונם) • מתוק לנפש- ביאור על 'סבא דמשפטים' • חסדי דוד- פירוש על ספר הזוהר • ייכוח עם השדים- תיאורי מעשים ותיקוני נשמות ורוחות.**

מעשה היה בדורנו, עת אשר חפצו לבנות בשכונת מחנה יהודה הממוקמת בירושלים את בית הכנסת הגדול "מנחת יהודה" על שמו של המקובל רבי יהודה פתיה זצ"ל, העסקנים חתמו חוזה עם קבלן על סדר הבניה והמחיר הסופי.

כשהחל הקבלן בעבודתו נוכח במהרה לראות לאכזבתו, **שהאדמה המיועדת לבנות עליה את הבניין, הינה מלאה סלעים ואבנים המקשים מאוד על הצבת יסודות הבניין,** הלה חכך בדעתו, אם להימנע מהבניה עקב ההוצאות הגדולות והעבודה הקשה הכרוכה בכך היות שהעלות לבניית בית-הכנסת תהיה גדולה עד מאוד מהמחיר שסוכם.

והנה בלילה, עת אשר נם הקבלן את שנתו, ראה בחלום את ר' יהודה פתיה בכבודו ובעצמו, הרב פנה אליו ושאלו: "מדוע מתעכב הנך מבניית בית הכנסת על שמי?" - "מפני שגיליתי שהקרקע היא סלעית לחלוטין", השיב הקבלן. הרב פנה לעברו ואמר: "**אל דאגה, אני כבר איישר לך את הקרקע מכל הסלעים והאבנים.**" הקבלן ראה את הרב פתיה בחלומו מפנה בזריזות את הסלעים, התעורר והנה חלום.

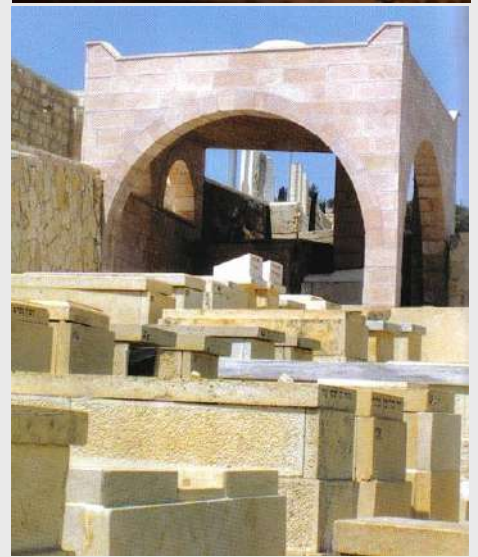
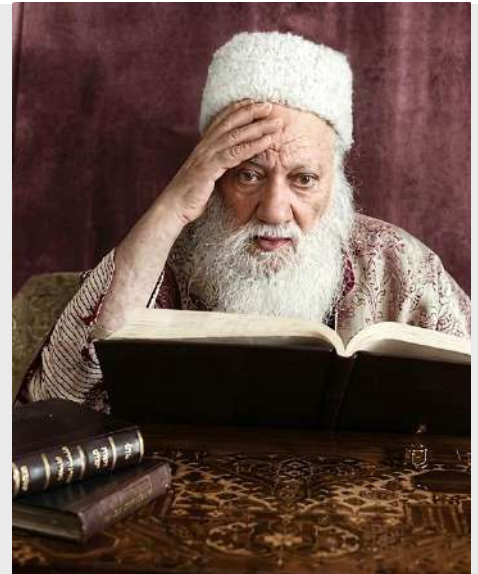
למחרת בבוקר הזדרז הקבלן להגיע לאתר המיועד לבניה, ונדהם למראה עיניו, **הקרקע הייתה ללא סלעים ואבנים כלל ועיקר.** הלה מיהר לספר את החלום לתלמידי חכמים גדולים בירושלים, וכשהללו הגיעו לאתר הבניה לראות את הנס בעיניהם אישרו שבדאי חלום אמת הוא והרב פתיה בכח קדושתו יישר את הקרקע מהעולם העליון.

על העובדה, כי הרב היה בקי בפיתרון חלומות יעיד הסיפור הבא: פעם אחת הגיעה אליו אשה זקנה, ואמרה, כי ראתה בחלום **שהוציאה ספר תורה מן ההיכל, להוליכו אל התיבה לקרות בו בציבור. ובאה אשה אחרת וחטפה אותו מידה.**

אמרתי לה: "זה פתרונו, שיתנו לך ילד אחד להגישו למילה אצל כסא אליהו הנביא, ותבוא אישה אחרת ותחטוף את הילד ממך, והיא תזכה בו להגישו למילה". והשיבה לי כי דבר זה נתקיים בה כבר לפני שני שבועות.

אמרתי לה: "ואימתי ראית את החלום?". אמרה לי: "זה חודש ימים". אמרתי לה: "אם כן, קדם החלום למעשה, ואין זה בכלל ש'אין מראין לאדם דבר שעבר'. ומה בידי לעשות אם את לא באת לשאול פתרון החלום, אלא עד אחר שנתקיים".

ודע, כי הכלל הוא בזה, כי **ספר תורה מורה על בן זכר.** ולכן אם רואה האדם שקנה ספר תורה או שהביאו לו ספר תורה פירושו: **שתעבר אשתו בבן זכר. ואם נפל ספר תורה מידו- ח"ו תפיל אשתו. ואם נקרע- ימות הוולד ל"ע.** וזה הפתרון הוא בדוק ומנוסה.

באחד המקרים, נסע תלמידו המובהק, הרב סלמאן מוצפי לביקור בארץ הקודש. הרב ישב עם תלמידיו ועסק עימם בלימוד סודות התורה. לפתע השתנו פני הרב ואמר: "אוי, חכם סלמאן נמצא בצרה ליד הכותל המערבי ובוכה, מי יעזור לו?". רבינו הפסיק את לימודו והחל להתפלל לשלום תלמידו האהוב הנמצא בצרה. כשהוא מזיל דמעות רבות.

גם תלמידיו החלו מתפללים לשלום של ר' סלמאן. כך נמשכה התפילה למשך כחצי שעה. לאחר מכן, אורו פניו ואמר: "הודו לה' כי טוב. הקב"ה שלח את ישועתו לחכם סלמאן על-ידי חכם ששון!". התלמידים הביטו זה בזה נדהמים. הם ראו כיצד רבם צופה בכוח התורה הקדושה את אשר נעשה מרחוק. כשחזר ר' סלמאן מירושלים, כל התלמידים ניגשו אליו וביקשו לדעת מה אירע לו ליד הכותל המערבי.

ר' סלמאן השתומם מאוד ותמה כיצד הם ידעו שאירע לו דבר מה בעת שהותו ליד הכותל המערבי. סיפרו לו חבריו את שרבו ראה ואף הוא הפסיק את השיעור והתפלל עבורו עד שנושע. "אספר לכם מה אירע" השיב ר' סלמאן. "בעת שהותי בירושלים, נפוצו שמועות כי בבגדד פרצה מגפה, ורבים ניספו בה. דאגתי מאוד ושלחתי מברק לביתי להודיעני מה אירע ומה שלום משפחתי. אולם כל מענה לא הגיע. שלחתי מברק נוסף ובו התחננתי שיודיעו לי מה אירע בעירי ובקרב משפחתי, אולם לא קיבלתי כל מענה.

החלטתי לשפוך את שיחי לפני בורא עולם ליד הכותל. בכיתי בכי רב ומרוב דאגה התמוטטתי מעולף. כשהתעוררתי מעלפוני, ראיתי את חברי למסע, הרב ששון ברבי יחזקאל הלוי מגיע במרוצה. הוא הושיט לי מברק שהגיע מבגדד ובו מבשרים לי כי לא ארע דבר בבגדד, וכי השמועות שנפוצו בירושלים אינם נכונות. נשמתי לרווחה ונתתי שבח והלל לבורא עולם. (חכמי בבל)

○יפר רבינו: פעם אחת נכנסתי אצל רופא עיניים בשם יחזקאל עזרא בן משה אל-עיני. הוא ידע לעשות שמן מרקחת לרפואת חולי העצמות הכואבים מבפנים לבשר. שמן זה הוא היה יקר מאוד. בבואי אליו אמר לי, שראה בחלום את אביו משה, שכבר עברו 30 שנה מאז שנפטר, ולא ראהו בחלום, רק אמש בלילה. ואביו אמר לו: "בבקשה ממך, בני, תלווה אותי עד עיר בצרה בלבד, ותעשה עימי טובה זו, ואיני מבקש ממך דבר אחר חוץ מזה".

אביו היה עניו מאוד, וזקן ונשוא פנים, ומחזר על מצוות. בכל יום הלך בשלושה בתי כנסיות כדי לענות 'קדיש' ו'ברכו', ו'קדושה' ואמן. כשראה זקן בא ממרחק, מיהר לשבת כדי לקיים "מפני שיבה תקום". אחר גמר תפילה היה מקבץ את כל החנוונים, כדי להניח להם ציצית ותפילין, ולקרוא קריאת שמע וקנה כמה ציציות ותפילין מכיסו וממונו והקדיש להם. אמרתי לרופא כי אביו חזר להתגלגל באיש אחד בגלל חיסור מצווה. האיש שבו מגולגל האב חולה בעיניו או בעצמותיו, איש עני. עתיד לבוא אצלך היום או מחר. אביך לבקש ממך שתעסוק עימו בחינם, דבר זה ימשך 3-4 ימים, כשיעור מהלך מכאן ועד בצרה, ואח"כ ייפטר.

האיש ההוא גם הוא רגיל להלביש ציצית ותפילין לאחרים. חזרתי לביתי והנה שלוחו בא אחרי, ואמר לי: "בא אותו האיש אשר דיברת עליו, והוא חולה ברגליו". כאשר הלכתי אצל הרופא ראיתי את האיש ההוא והוא עני מאוד, ואמר לי כי היתה מלאכתו לעשות שמן שומשומין, והיו כמה פועלים תחת ידו ועכשיו לא נשאר לו מאומה ואף חלה ברגליו, ואינו יכול ללכת מכאב עצמות רגליו. אמרתי בעורמה: "אולי בגלל שלא לבשת ציצית ותפילין".

אמר לי: "אני נזהר בזה מאוד וגם לפועלים קניתי תפילין ולא הייתי מניחם לעסוק במלאכתי עד שיניחו תפילין. ובעת הסעודה הייתי מצווה אותם שיברכו גם ברכת המזון, אף על פי שיש לי הפסד. ולא ידעתי למה עשה ה' עימי ככה". הרופא עשה כאשר ציווה אביו עליו בחלום, ואמר לחולה: "אני אטרח בעבורך עד מקום שידי מגעת". וגם נתן לו מעות לפרנס את בני ביתו.

אחר שלושה ימים נפטר החולה, והיה הרופא בצער גדול ואמר לעצמו: "אם לאבי, שהיה חסיד גדול ובעל מעשים - כך עלתה לו, אם כן מה אתוודה ומה אומר על רוב פשעיי וחטאתי", וישב לו בתענית כמה ימים, והיה צם ומתוודה לפני הקב"ה, ונעשה צדיק גמור עד בוא חליפתו

האדמו"ר הרב משולם פייש סג"ל לאווי (השני) מטאהש זצ"ל - נולד ב-ג' בניסן ה'תרפ"א (1921) בנירְטָאהש, רוזנות סאבולץ' (הונגריה) והיה בכור בניו של אביו. משחר ילדותו ניכר כי לגדולות נוצר, למד בהתמדה נפלאה, התפלל בהתלהבות, מידותיו הטובות הפליאו את כל רואיו. בשנת ה'תש"ג (1943) גויס לשירות העבודה ההונגרי ונשלח למחנות בקושיצה ובמרגיטה. בשנת ה'תש"ד (1944) נכבשה המדינה על ידי גרמניה הנאצית ומרבית משפחתו המורחבת נשלחה לאושוויץ. אביו נרצח בר"ח אלול ה'תש"ד (1944).

לאחר שהצבא האדום נכנס למרגיטה שוחרר רבינו והוא הוזמן בשנת ה'תש"ח (1948) ע"י שרידי חסידות טאהש לשמש כאב"ד ואדמו"ר בנירְטָאהש. כך החל לשמש כאדמו"ר השלישי של חסידות טאהש. התמיד בלימודיו יומם ולילה. התפלל שעות ארוכות בהתלהבות נוראה, ועבד את בוראו בקדושה נפלאה. ביתו היה פתוח לרווחה ליהודים הצריכים עזר וחיזקם בכל מצוקותיהם במסירות נפש לאחר שנתיים וחצי עזב את הונגריה בעקבות השלטון הקומוניסטי. בשנת ה'תשי"א (1951) עקר למונטריאול שבקנדה, ומיד הקים שם את בית מדרשו 'אהל אלימלך' טאהש. קיבץ את בניו וחיזקם לבנות את כלל ישראל מחדש אחרי החורבן הנורא.

רבים השכימו לפתחו מכל קצווי תבל ונדע לצדיק וקדוש ה' ופועל ישועות. בשנת ה'תשכ"ג (1963) הקים שיכון חסידי בשם 'קרית טאהש' מחוץ לעיר, יסד ובנה ישיבה גדולה לבחורים, והרביץ בו תורה לאלפים וכן הקים בתי חינוך לבנים ולבנות, בפרבר בואַרְגְרֵיאן. עם השנים נאספו סביבו חסידים רבים. עבד את ה' כחד מצדיקי קמאי. רדף אחר השלום. ברח מן המחלוקת כמפני האש. נודע באהבת ישראל ומידותיו הנשגבות. פיזר סכומי עתק לצדקה. הגבאים ניסו למנוע את חלוקת הסכומים האדירים, כי לבית הרבי לא נשאר אפילו פרוטה לפורטה, ומשהרגיש בזה הרבי, היה מטמין את הממון בנעליו למען לא ירגישו הגבאים בדבר.

כשהגבאים הערימו קשיים על הנצרכים להיכנס לבית הרבי, ניגשו אלו לרבי בבית מדרשו, ואמר להם לבוא אליו כשהולך למקווה, ושם חילק סכומים אדירים. מדי יום ביומו הקפיד לסיים את כל פרקי התהלים. לא ישן ולא אכל מרגע שהקיץ והיה טועם "פת שחרית" רק לאחר חצות הלילה! בעל רוח-הקודש. נפטר ב- כ"ז באב ה'תשע"ה (2015). ציונו בקרית טאהש, בואבריאן (קנדה). חי כ-94 שנים. בנו רבי אלימלך משמש אחריו כאדמו"ר.

סבא (מצד אביו): האדמו"ר ר' אלימלך מטאהש. **אביו:** האדמו"ר ר' מרדכי סג"ל לאווי הי"ד (רב העיר דעמעטשער בהונגריה). **אמו:** מרת צירל (בת ר' יעקב פפקעטע, מח"ס אמת ליעקב מנירבאטור).

מרבותיו: ר' אשר לאווי (דודו, רבינו נסע לישיבתו בקאלוב). **נשותיו:** מרת חווה (בת ר' יהודה ויינגרטן - זיווג ראשון בין השנים תש"ו-תשנ"ו), מרת מלכה (בת ר' מנדל האס ממונטריאול, אלמנת ר' אברהם יצחק הויר - זיווג שני, משנת ה'תשס"ו). **ילדיו:** ר' מרדכי זצ"ל (נפטר בשנת ה'תשנ"ח), מרת צירל (נישאה לר' אביגדור דניאל פיש, האדמו"ר מהאדס ויליאמסבורג), מרת ברכה חנה (נישאה לר' יוסף מאיר מאיער, האדמו"ר מליז'נסק מונסי), מרת פריידל שרה (נישאה לר' אברהם כץ, אב"ד משכנות לאביר יעקב במונסי), מרת ששא מלכה אלטה (נישאה לר' יוסף ירחמיאל כהנא, ראש הכוללים בקרית טאהש), האדמו"ר הנוכחי, ר' אלימלך לאווי (חתן רבי נפתלי צבי לאבין מזידיטשוב). **מספריו:** **יעבודת עבודה** - ח' חלקים.

פעם נכנס לרבינו יהודי שהתגורר במונטריאול, ואמר לו שבא להיפרד ממנו, מפני שהוא עומד לעזוב את העיר ולעבור להתגורר בעיירה מרוחקת. העיירה ההיא הייתה כמעט ריקה מכל סממן יהודי, והרבי שאלו: "איך ייתכן שיהודי כמוך יגור במקום שכמעט אין שם אידישקייט?". אמר היהודי שהדבר הוא מפני שאירע לו "ל"ע אסון גדול, וסיפר שהיה לו סכום גדול מאוד של כסף כדי לקנות דירה במונטריאול, וכאשר נסע פעם לאנטוורפן, נגנב ממנו כל הסכום, ועכשיו שהגיע לו איזה משרה באותה עיירה, אין לו ברירה ומוכרח הוא לעבור לשם כדי שתהיה לו פרנסה. אך הרבי לא הרפה, ואמר לו שאף על פי כן לא כדאי הדבר להחריב את ביתו מכל האידישקייט, וכדאי לו להישאר במונטריאול.

למחרת, כשהיהודי התפלל בבית המדרש, נכנס יהודי לא מוכר, וניגש אליו, ושאלו אם הוא היה פעם באנטוורפן ונגנב ממנו סכום עצום של כסף, ומשהשיב לו היהודי שכן, **אמר לו היהודי בשקט שהוא נתפתה מיצרו, והוא גנב ממנו את הכסף, ועכשיו הוא מתחרט, והחזיר לו כל הכסף, ואמר לו שיש כאן עוד כמה אלפי דולרים על העוגמת נפש ותיכף ברח הגנב...** היהודי לא האמין למשמע אזניו, הוא לקח את המעטפה עם הכסף, וראה לנכון שאכן כל הסכום העצום שנגנב ממנו נמצא שם – עם התוספת. היהודי ראה בזאת סייעתא דשמיא עצומה שעליו להישאר במונטריאול ולא לעבור למקום ההוא, ושמח שגם הרוויח כמה אלפי דולרים מכל הגניבה הזאת, ואכן כך עשה, הוא נשאר שם, וקנה דירה חדשה והקים בית יהודי חסידי לתפארת.

שנים רבות אחר מאורע זה, פגש היהודי באותו 'גנב' שהחזיר לפני שנים את כל הכסף. היהודי ניגש אליו והודה לו שבזכות מעשה זה נשאר במונטריאול והקים בית חסידי לתפארת, אמר לו 'הגנב': "ליהיו ידוע לך, שלא לי אתה צריך להודות, אלא לאדמו"ר מטאהש". וכאשר ראה היהודי לא מבין, גילה לו את הסוד, ואמר לו שהוא לא היה מעולם באנטוורפן, רק האדמו"ר מטאהש ביקש ממנו להגיע אליו, ולספר לו כל המעשה הזה – כאילו הוא היה הגנב – ולתת לו את כל הכסף הזה כדי שישאר במונטריאול ולא יעבור למקום ההוא, ולכן לו אתה צריך להודות ולא לי...

(הסיפור מתוך 'נועם שיח' - שיחות הגה"צ רבי שלמה זלמן פרידמן שליט"א אבד"ק סאנטוב לייקווד)

הגאון הרב דוד וויספיש (בהר"ן) זצ"ל – נולד ב-ב' או ג' אלול ה'תרכ"ה (1865) בירושלים. עוד כשהיה ברחם אימו ידע אביו כי לגדולות נוצר. אביו הרבה בתפילות, תחנונים ואמירת פרקי תהילים. בברית נקרא דוד על שם דוד המלך ע"ה. כשהיה כבן חודשיים וחצי חלה אביו במגפת החולירע שפרצה אז בירושלים והתבקש לבית עולמו. בילדותו למד אצל מלמדים פרטיים ולא בת"ת. בסעודת הבר מצווה דרש חידושים נפלאים במשך כמה שעות. אחד מהנוכחים בסעודה היה הגאון ר' עקיבא יוסף שלינגר. הוא התפעל מאוד מהדרשה ואמר לו: "אתה תהיה החתן של בתי שרה". עוד באותו ערב ערכו את התנאים. למד בישיבת 'עץ חיים' בשנות בחרותו. עסק בתורה הקדושה יום ולילה עד שנודע לתלמיד חכם מופלג.

בשנת ה'תרנ"ד (1894) הודיעו מטעם מרן המהרי"ל דיסקין מבריסק זיע"א כי הוא מתכוון לפתוח ישיבה עבור טובי האברכים המצוינים בירושלים. רבינו היה אחד מהאברכים שנבחרו, אולם לא חפץ להחליף את מקום תלמודו. הגאון ר' שמואל סלאנט, שעמד בראש ישיבת 'עץ חיים', הפציר בו שיסכים ללמוד בישיבת המהרי"ל דיסקין. כך היה ממייסדי ישיבת 'אהל משה', שבה למד עד פטירתו. שקידתו הייתה מופלאה. בכל לילה, לאחר תיקון חצות שהיה אומר בדמעות שליש על חורבן הבית, היה לומד מחצות הלילה ועד תפילת ערבית למחרת ללא הפסקה. בדרך לישיבה ולכל מקום שהלך היו שפתיו דובבות תורה. הרבה בתעניות חלום, שכן חלומותיו היו מתקיימים. נפטר בבית החולים ביקור חולים ביום שבת, כ"ז באב ה'תש"ו (1946). חי כ-79 שנים. ציונו בהר הזיתים, בחלקת הנביאים, בירושלים.

אביו: רבי נחום לוי משאדיק. **אמו:** מרת מינה-לאה (בת רבי משה ריבלין, ממנהיגי האשכנזים בירושלים). **אשתו:** מרת שרה עלקא (בת הגאון רבי עקיבא יוסף שלינגר; נישא לה בהיותו כבן 16 שנים). **מרבתי:** הגאונים ר' שלמה זלמן (אחיו למחצה, בנו הגדול של אביו מאשתו הראשונה), ר' מאיר אויערבאך (בעל 'האמרי בינה', ראב"ד האשכנזים בירושלים), ר' משה יהושע יהודה לייב דיסקין, ר' יצחק ירוחם דיסקין, ר' שמואל סלאנט. **חברות:** המקובלים ר' שלמה אלישיב (בעל 'הלשם שבו ואחלמה', למדו יחד את כתבי האר"י), ר' אליהו דוד סלוטקי (מחבר יד אליהו), ר' מרדכי דוד לוין, ר' בצלאל גולדשטיין (החלבן משערי חסד), ר' משה שוחט-פרנקנטל. **מתלמידיו:** הגאונים ר' אברהם חיים נאה, ר' שלמה זלמן אויערבאך, רבי שריה דבליצקי, רבי שמואל אויערבאך, רבי שלמה יחיאל פרידמן (נכדו). **ילדיו:** שמונה ילדים. ביניהם: שלמה זלמן (נפטר בחיי אביו), רבי נחום ה"ד (נרצח במאורעות תרצ"ו-תרצ"ט), יחיאל (נפטר בצעירותו), מרת חיה יוכבד חיקה (נישאה לרבי משה פרידמן, רב קהילת הפרושים בירושלים).

✪ יפור מבחיל בעוצמתו סופר על הגאון רבי דוד בהר"ן זצ"ל אשר נודע בירושלים של מעלה בהיקף גדולות וגאונותו התורנית, בצדקותו ובקדושתו המופלגת, וביחוד בדקדוק המצוות ושמירת ההלכה עד כדי מסירות נפש ממש. למרות צניעותו המופלגת שמו יצא לתהילה כשולחן ערוך חי, כעמוד ההוראה וכדמות עילאית לחקות אותה. אישיותו הקורנת השפיעה רבות על דמותם של בני ירושלים המדקדקים בהלכה, שהיו ממליצים אודותיו: **"כל הרואה את דוד נזכר הלכה"**. את הספור המפעים סיפר אחד מצאצאיו:

בשנותיו האחרונות התגורר רבי דוד בשכונת 'שערי חסד', בבית בתו הרבנית חיה יוכבד [חיקה] פרידמן ע"ה, שהתאלמנה בצעירותה מבעלה הגאון רבי משה פרידמן זצ"ל. מדי לילה ולילה היה רבי דוד משכים קום לאמירת 'תיקון חצות', ולאחר מכן עסק בתורה עד כשעה וחצי לפני זמן ותיקין.

אז צעד לאיטו פסיעה אחר פסיעה לעבר בית הכנסת 'הגר"א' בשכונה, שם המשיך ללמוד חברותא עם אחד מתלמידי החכמים החשובים שבשכונה. בתו, הרבנית פרידמן, שנהגה בו כיבוד אב באופן מהודר ביותר, הקפידה אף היא לקום באשמורת הבוקר, להכין עבורו כוס קפה מהביל להחם בו את ליבו. רבי דוד היה משיב בו את נפשו ומזדרז לצעוד לבית הכנסת.

והנה, באחד הלילות, כשהגיע רבי דוד לבית הכנסת, דקות אחדות לאחר שהחל ללמוד עם החברותא, פנה אליו במפתיע וביקש את מחילתו על כך שהוא נאלץ כעת לעצור ולשוב בדחיפות הביתה כי שכח דבר מה... בתחילה ניסה החברותא לעצור בעדו, מאחר וידע כמה מאמץ וזמן תיקח ממנו הדרך, אך רבי דוד היה החלטתי בדעתו, קם ויצא. כששב לבית-הכנסת כבר עמדו הציבור להתפלל, ולמרות שלא הספיק להשלים את חוק לימודו כמדי יום, ניכרה על פניו ארשת של שביעות רצון.

החברותא שהכיר את הליכותיו של רבי דוד, ידע כי כל מעשיו מונהגים בדקדוק על פי דעת תורה והלכה, הסתקן מאוד לדעת איזה דבר חשוב יכול היה לגרום לרבי דוד לנטוש אותו כך באמצע הלימוד ולבטל את לימודם הקבוע. אולם רבי דוד סירב לפרט. רק לאחר הפצרות מרובות, נענה ואמר:

"ודאי ידוע לך כי כיום אני מתגורר בביתה של בתי האלמנה. והנה היום שכחתי לשטוף את הכוס בה שתיתי את הקפה לפני יציאתי מהבית. חששתי כי עד שאשוב מתפילת שחרית, שארית הקפה תתייבש, והדבר יקשה על בתי לשטפה. חזרתי אפוא על עקבותי לשטוף את הכוס בעוד השארית רכה..."

החברותא נדהם ותמה: "אינני מבין, הרי בסך הכל זוהי בתך, והיא בוודאי מוחלת לך על כך בלב שלם?" – "נכון!", אמר רבי דוד, "אך בכל זאת, היא אלמנה!". **מרעיש! הרי כל רגע של ביטול תורה אצל רבי דוד היה נורא. זמנו היה מדוקדק ומחושב עד לאחת. העידו עליו מכיריו כי מיום עומדו על דעתו לא ביזבז רגע אחד מזמנו שלא ניצלו עד תם. אולם כדי לא להטריח אלמנה בצער כה מועט, שאין ספק שלא היתה מקפידה על כך, הקדיש לזה קרוב לשעה...** (מעובד מתוך 'אוצרותיהם אמלא')

אם ראשונים כמלאכים- הגאון הרב משה מרדכי הלוי שולזינגר זצ"ל

הגאון הרב משה מרדכי הלוי שולזינגר זצ"ל- נולד ב-ז' אדר ה'תש"א (1941) בחיפה. בצעירותו למד בישיבת 'מרכז הרב'. משחר ילדותו ניכר בשקדנותו. חזר על תלמודו פעמים רבות מתוך אהבת התורה שלא ידעה שובע. בשנת ה'תשי"ז (1956) אביו נפטר ורבינו עלה לירושלים, שם למד אצל דודו, אחי אמו, הגה"צ רבי ועלוול צ'צ'יק זיע"א. דודו הכניסו לתורת סדר 'קדשים' הבריסקאית בחברותא קבועה של שש שעות מידי יום מהערב עד שתיים בלילה. בשנת ה'תשי"ט (1958) עבר ללמוד בישיבת סלבודקה בבני ברק. נודע כבקי בש"ס, בתנ"ך ובתולדות ישראל. נודע לעילוי. היה הראשון שטבע את המושג 'לקנות ש"ס' בהקפות בשמחת תורה בישיבה- עד אז היו נמכרות ההקפות בכמה מאות דפי גמרא. בשנה האחרת, כבר קנה ש"ס בבלי וירושלמי גם יחד! בשנת ה'תשכ"ד (1964) לאחר נישואיו חשב לגור לתקופה קצרה בבית חמיו בזכרון מאיר. בעקבות פטירת חמיו בשנת ה'תשל"א (1971) רבינו נשאר לגור שם עד יומו האחרון. רבינו ספד לחמיו במשך למעלה משעתיים! מאותו היום התפרסם כדרשן בעל מתק שפתיים. רבינו שימש כראש המדברים בעצרות מרכזיות. שימש כרב ביהמ"ד 'ירחי כלה' בבני ברק. משנת ה'תשכ"ט (1969) ועד פטירתו, במשך למעלה מארבעים שנה מסר שם שיעור יומי. מסר שיעורי תורה ושיחות מוסר בבני-ברק. השיעור המפורסם ביותר היה השיעור בדף היומי, רבינו העביר שיעור במשך שלוש וחצי במסירות נפש גם בימי הקיץ החמים בחום הלוחט בשבת לפני שהשימוש במזגן היה נפוץ. בסיום השיעור היה רטוב ותשוש לגמרי. דרשתו השנתית הייתה בליל שביעי של פסח, אליה נהרו רבים מתושבי בני-ברק. הדרשה הייתה ארוכה מהרגיל וכללה דברי מוסר והשקפה, תוך ביקורת על תופעות בתוך הציבור. ייסד וניהל במשך עשרות שנים קרנות צדקה לסיוע לנצרכים. נפטר ב-כ"ז אב ה'תש"ע (2010). חי כ-69 שנים. לזכרו הוקמו רשת כוללי ערב 'משמר הלוי'. ציונו בבית-העלמין בבני-ברק בחלקת שומרי שבת.

אביו: ר' יצחק (בוגר ישיבת ראדן וישיבת מרכז הרב וראש השוחטים בחיפה. בישיבת ראדן כונה 'יצחק מתמיד'). **אמו:** מרת סימה לאה. **אשתו:** בת ר' שלמה הכהן (נישא בשנת ה'תשכ"ד (1964). ר' שלמה הכהן היה נכד החשק שלמה' מווילנה, תלמידו הקרוב של החזון איש וחתן ר' יעקב הלפרין). **מרבתי:** הגאונים ר' יחזקאל אברמסקי (רבו המובהק), ר' משה רבהון, ר' משולם דוד הלוי סולובייצ'יק, ר' אלעזר מנחם מן שך, ר' יעקב ישראל קניבסקי. **חתנו:** ר' שלמה יעקבזון (משגיח בישיבת 'תפארת ציון' בבני ברק). **מספריו:** **ימשמר הלוי**- עשרות כרכים על רוב מסכתות התלמוד, על פרשיות התורה, שיחות והספדים **יפני רבינו יחזקאל**- על הגאון ר' יחזקאל אברמסקי **יפני רבינו הגרי"ז מבריסק** **יפני רבינו האבי עזרי**- על הגאון ר' אלעזר מנחם מן שך **יפני רבינו 'קהילות יעקב'**- על הגאון ר' יעקב ישראל קניבסקי.

לאחר פטירת רבינו אחד המנחמים סיפר שהגיע לסלבודקה בשנת ה'תשכ"ב, וזכה להיכנס לחדר רבינו בפנימיה. הצדיק קיבלו בסבר פנים יפות תוך שהוא מבליע שאת הקערה לנט"י הוא מכין לעצמו שהוא קם מוקדם, ואחרי שיטול נטילת ידיים הוא יכין גם עבור חברו בחדר. בנוסף שאל אותו אם הוא מסכים שישאיר את האור דלוק בלילה, והשיב לו שכן. רבינו נשכב במיטתו עם תשובות ה'נודע ביהודה' והגה בו במשך שעות ארוכות. מידי פרק זמן היה מבקש ממנו שיבחן אותו שקלא וטריא בע"פ על עשרות סימני נוב", תוך שהוא מבקש שיבדוק גם אם איננו טועה בציון המ"מ שכותב הנוב", ואם אומר נכון את הדף ואת הסימן והס"ק של כל ספר שמציין אליו הנוב".

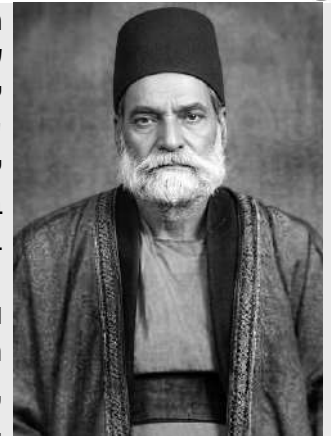
הגר"ש זקס מסלבודקה סיפר כי רבינו גילה לו פעם בסוד כיצד לפתור את בעיית הקור העזה בלילות החורף הקרים מאוד בגבעת הישיבה. רבינו ישב ולמד בהיכל ריק והקור היה עצום, עד שגילה בפינת אחד הפרוזדורים שעובר שם צינור של מים חמים העולה ממטבח הישיבה לדירת ראש הישיבה למעלה. רבינו הלך מעת לעת ושפשף את גבו בצינור הזה עד שהיה מתחמם קמעא ושוב חזר לתלמודו.

בנו סיפר: ליבו הרחום לא יכול היה לעמוד בצער זולתו. כשהיה מגיע אליו משהו ומשיח את מועקתו, היה אומר לו: "די, מרגע זה זהה זהה הבעיה שלי ולא שלך". מרוב שמחה על הצלחתו בפרויקטים שונים של צדקות, התחלתי לחשוב פעם כי הדבר עולה בידו בנקל, עד שהזדמנתי לביתו בוקר אחד בעת שהיה צריך לגשת לגביר פלוני. ניכר היה במוחש שהקושי שלו בפעולה זו הוא עצום, למרות זאת לא עלתה על דעתו האפשרות המתבקשת להתחמק מהעניין.

רבים זוכרים את ימי השוק הגדולים, ערב יוה"כ"פ וכן יום הפורים, עת היה ביתו הופך לרשות הרבים של מסירת כספי פדיון כפרות ו'מתנות לאביונים'. אירע פעם שאדם מסוים החליט לנצל את גודל השעה והמקום ועמד בפתח החדר כשהוא מבקש צדקה מהמוני הבאים. בני הבית נדהמו מהחוצפה של אותו אדם, אבל רבינו לא הניח לומר לו אף מילה. כשחלפו שעות, רבינו אף הגדיל לעשות בפנותו אליו במאור פנים: "אתה עומד הרבה זמן בלי להכניס מאכל לפיך, שמא תרצה לאכול משהו?".

רבינו דרש בפעם הראשונה בפומבי בשנת ה'תשל"א (1971) כשספד על חותנו ר' שלמה כהן. בשנת תשל"ג (1973), כשנפטרה הרבנית מרים, אשת מרן הרב יעקב ישראל קניבסקי (ה'סטייפלר'), בעלה הפציר בו שיספיד אותה והדריך אותו לגבי תוכן ההספד. במוצ"ש שלאחר פטירת מרן הרב שך רבינו הספידו בבית מדרשו 'ירחי כלה', במשך כשלוש שעות. (הסיפורים מעובדים מתוך 'רבי משה מרדכי')

אחד המנחמים סיפר: לפני כמה שנים עמדתי לפני נישואי בני. לא היה בידי אף לכדי המינימום הנצרך להוצאות הנישואין, אפילו בגדים להלביש את החתן לא היו לי. נכנסתי לרבינו במר נפשי עם הבן החתן וסיפרתי לו על כך. רבינו לתדהמתי פרץ בבכי ואמר שאין לו מה לתת כי הקופה ריקה לגמרי ויש לו הרבה התחייבויות שאין לו מהיכן לפרוע. בכל זאת, אחרי דקה קם והלך והביא לנו 1,500 שקל. מהכסף הזה קנינו לחתן בגדים לחתונה. קרדיט תמונה: Hanay, רישיון CC BY-SA 3.0, Wikimedia Commons

הגאון הרב מנשה שהרבני זצ"ל- נולד בש"ק פרשת נשא, ז' סיוון ה'תרמ"א (1881) בבגדאד שבאיראק. אביו פרנס את משפחתו שהייתה מרובת ילדים ולא היה לו כסף לשלוח את בנו ללמוד. ועל כן עד גיל 12 לא ידע קרוא וכתוב. היות וקינא בילדים שידעו ללמוד, הלך וחיפש עד שמצא תלמוד תורה שהסכים לקבלו כתלמיד ושם במשך תקופה קצרה השלים את לימודיו. בשנת ה'תרנ"ו עבר ללמוד בישיבת מדרש בית זלכה והיה בין המצטיינים בישיבה בהתמדתו בלימוד התורה וכן בעיונו ועמקותו בהבנת סוגיות הש"ס. משנת ה'תרנ"ח (1897) בערך, הפך לבן בית אצל מנהיג יהדות איראק, רבשכב"ה המקובל חכם יוסף חיים זיע"א מבגדאד, והיה לתלמידו המובהק. שימש אותו, למד ממנו כתיבת סת"ם, שחיטה ומילה, והעלה את תשובותיו על הכתב. לאחר נישואיו נשלח ע"י הרב יוסף חיים, לעמוד בראש הישיבה שבקבר עזרא הסופר. נהג בענווה ובפשטות, ועסק בהשכנת שלום.

לפרנסתו עסק במסחר בדים ולא קיבל שכר על לימוד תורה. לאחר כשנתיים שב לבגדאד והחל לשמש כמורה במדרש תלמוד תורה ומספר תלמידיו הגיע לכ-3,000 ובמשך שנים רבות העמיד שם תלמידים. בתקופה שלפני מלחמת העולם הראשונה, החל לשמש כרב בערים אבאדאן, ומחמרה שבכורדיסטן הפרסית. כשהתחילה המלחמה להשפיע על המצב הכלכלי של מוסדות הלימוד בבגדאד, שנתמכו בעיקר על ידי תרומות, הוא נשלח כשד"ר והגיע להודו, סינגפור, הונג קונג ושנחאי שבסין. בשנת ה'תש"ט (1948) עזב את תפקידו כרב בפרס, עלה לישראל והתיישב ברמת גן. לאחר כשנה עלו גם משפחתו ובני קהילתו. נפטר ב-כ"ח אב ה'תש"כ (1960). חי כ-79 שנים. ציונו ברמת-גן.

אביו: ר' שלמאן. **אמו:** מרת חנה. **בנו:** ר' שלמאן. **מרביתיו:** הגאונים ר' משה צדקה, חכם ר' יוסף חיים (בעל ה'בן איש חי'. רבינו היה תלמידו המובהק), חכם ראובן יוסף בלבול, אביו ר' שלמאן. **חברותא:** הגאון חכם ר' אליהו חבה. **מתלמידיו:** הגאונים המקובלים ר' יעקב מוצפי (אב"ד של העדה החרדית הספרדית בירושלים), ר' שלמן חוגי עבודי (הרב הראשי האחרון של בגדד, אב"ד בירושלים וחבר מועצת הרבנות הראשית ובית הדין הרבני הגדול), ר' יהושע משה (רבה של גבעתיים). **מספריו:** **כפתור ופרח**- על התנ"ך **פרדס רימונים**- על התנ"ך **אגדה מקובצת**- על הגדה של פסח **אגרת הפורים**- דרושים וחידושים לפורים **שירות ותשבחות**- פיוטים ושירים **שירה לאל**- פיוטים ושירים (בסך הכול חיבר כ-900 פיוטים ושירים).

כשהיה כבן שנתיים אימו הייתה אופה כעכים ורבינו ביקש כעך אחד בשביל החתול עם העיניים הקטנות. אימו שידעה שאין בביתם חתול כלל המשיכה עם דמיון הילד ואמרה: "בני, הבא לי את החתול תחילה ואחר כך אתן לך כעך". ולא איחר למלא בקשתה רץ לעבר עריסתו והביא בידו נחש והשליכו ארצה לפני אימו ולפני שכנותיה שהיו סביבה והן ברחו מפניו בבהלה. אחרי כן התברר מפי הילד, כי הנחש היה מצוי איתו כל יום והילד השתעשע כל הזמן איתו והנחש לא הזיק לו.

בנו סיפר כי בשכונתם הייתה אישה חשוכת מרפא והרופאים אמרו לה נואש. אחד מהקרובים שלה שהכיר את רבינו אמר לה: "פה היה צדיק שנפטר ואשר הכין את התכריכים לקבורתו ואת הסבון בו החברה קדישא ירחצו ויטהרו את גופו. (את התכריכים הכין רבינו בחיי חיותו והביאם עימו מפרס לארץ ישראל) תשאלו את המשפחה אם נשאר להם מן הסבון הנ"ל, תרחצי בו ותתראי". האישה פנתה למשפחה ולמרבה המזל נשאר להם מן הסבון והיא קיבלה את הסבון שרחצו בו את רבינו וברגע שהשתמשה בו שב בשרה כבשר תינוק בן יומו והתרפאה ממחלתה.

מעשה עם אישה עקרה שהייתה מטופלת אצל הרופאים במשך שמונה שנים אך לא עזרו הטיפולים. כאשר נפטר רבינו אמרו לה שכדאי שהיא תביט בפני הצדיק (כך מקובל אצל בני בבל שזו סגולה בדוקה שהאישה בזכות זה תתעבר). למרות שהתנגדו לזה, הרה"ג ח"ר אליהו חבה הסכים. וכן היה, האישה הביטה, ואחר שנה התעברה וילדה בן, וכן שנה אחרי שנה התעברה האישה וזכתה לזרע בירך ה'.

כשעבר רבינו באחת מסמטאות בגדד הגיח לעברו זקן נשוא פנים שלא הכירו מעולם, ואמר לו שלום בחביבות ובסבר פנים יפות. החזיר לו רבינו: "שלום", ושאלו: "האם כבודו זקוק לעזרה?". ענה לו הזקן: "אני חייב לך מטבע זו ואני פורע לך", ובתוך דבריו הוציא מכיסו מטבע של לירה זהב ודחף לתוך ידו של רבינו ובעודו מתבונן במטבע היקרה וכשאני מאמין במתרחש לנגד עיניו הרים את ראשו לעבר הזקן כדי להעמידו על טעותו, אולם הלה נעלם ואיננו. רבינו החל לחפשו אך לשווא. חשב רבינו: "איה האיש שאוכל להחזיר לו את כספו?". לאחר התלבטויות החליט כי במטבע זה ישתמש רק בדברי קודש בלבד. משם פנה לחנות הכורך ומוכר ספרי קודש וסיפר לו בצער את מה שאירע וביקש: "אנא מכור לי ספרים והניחם בחנותך, כי בביתי אין מקום. ונמכרם בשותפות ואתן שכרך". הכורך בראותו אברך צעיר שניכר בו היושר והתמימות הסכים למלא כל מוצא פיו. וכך עשו והברכה שרתה במעשה ידיהם ובכל אשר פנו השכילו והצליחו ובכך השתחרר רבינו מעול הפרנסה והיה פנוי לעסק התורה ימים ולילות.

דרכו בקודש הייתה להתפרנס מיגיע כפיים ועל כן על אף היותו רב ומורה צדק לא קיבל משכורת מקופת הקהילה אלא עסק במסחר והיה מוכר בדים. באחד מימי אדיהם של הישמעאלים שחל בימי חוה"מ שלנו ואז התכנסו לעיר כל הישמעאלים מהסביבה והסוחרים הישמעאלים ניצלו את יום ההתקהלות והעלו את מחירי מוצריהם וכמו כן עלו גם מחירי הבדים. יהודי העיר פתחו את עסקיהם ומכרו סחורה בחוה"מ שהאמירה לכפילים ממחירה הרגיל ולא היה זה יום שוק רגיל. בראות אנשי העיר את חנותו של רבינו סגורה, שאלו אותו מדוע אין הוא מוכר בחנות ומחמיץ הזדמנות פז, שאפשר להשתכר יותר ולהוציא לימי החג ולכבדו יותר בשפע ולשמח את בני ביתו. רבינו השיב להם, שאין שווה לו כל הון שבועולם בעד חוה"מ ואין הוא מוכן לבזות את המועדות שזה בבחינת עובד ע"ז והרגיעם שהוא ירוויח יותר מהם, ושהסחורה תתייקר הרבה יותר. אך האנשים העדיפו את הרווח הכפול המיידי ולא שמעו לו. לאחר החג מכיוון שמכרו את כל הבדים, לא נותרה סחורה בעיר. רבינו פתח את חנותו ומכר את הסחורה בכפילים יותר ממה שמכרו הסוחרים בחוה"מ.

אם ראשונים כמלאכים - הרב הגאון נפתלי צבי יהודה ברלין-הנציב זצ"ל

הגאון הרב נפתלי צבי יהודה ברלין הידוע ה'נציב מוולוז'ין' זצ"ל- נולד בשנת ה'תקע"ז (1817) במיר כבן בכור. מצד אביו מיוחס לגאון ר' אלחנן מברלין (מבעלי התוספות) ומצד אימו יחוסו מגיע עד לר' מאיר אייזנשטט (מח"ס 'פנים מאירות'). בילדותו התקשה בלימוד ואביו שקל לשלוח אותו ללמוד מקצוע. השיחה בין הוריו הגיעה לאוזניו והוא ביקש שיתנו לו הזדמנות נוספת. הוא בכה לבוא עד שנפתחו בפניו שערי חכמה. בגיל 11 החל ללמוד בישיבת וולוז'ין. בגיל 13 התחתן. במשך 25 שנים התמסר לתורה והתבלט בשקידתו. בשנת ה'תר"ט (1848) נפטר חמיו ור' אליעזר יצחק, חתנו, התמנה לראש הישיבה ורבינו שימש כמשנה לו. בשנת ה'תרי"ג (1853) נפטר ר' אליעזר יצחק ורבינו החל לשמש כראש ישיבת 'עץ חיים' בוולוז'ין. שמה של הישיבה תחת הנהגתו התפרסמה ולמדו בה יותר מארבע מאות תלמידים! במשך כ-38 שנים העמיד אלפי תלמידי חכמים. תלמידיו הגיעו מכל התפוצות. מגדולי התורה במזרח אירופה. חבר פעיל בתנועת 'חיבת ציון'.

בזקנותו ביקש למנות את בנו, ר' חיים (שימש כרבה של מוסקבה) כראש הישיבה במקומו אך בעקבות התנגדות של מספר תלמידים (אשר ביקשו לראות את ר' חיים סולביצ'יק כראש הישיבה) הלשינו לשלטונות על 'תפקודה הלקוי' של הישיבה. שר החינוך הרוסי התערב בענייני הישיבה. רבינו הסכים ללימוד השפה הרוסית מחוץ לכותלי הישיבה בתנאי שהדבר יעשה "ע"י מורה ירא שמיים. אך שר החינוך דרש שלא ילמדו יותר מעשר שעות במשך היום. שלא יהיו לימודים בערב. לימודי החול יהיו רוב שעות היום, ושכל צוות הישיבה יהיה בעלי דיפלומות. רבינו לא הסכים ובשבת ה'תרנ"ב (1892) הישיבה נסגרה. התמוטטות מפעל חייו (עליו שקד במשך 38 שנים), והדאגה בשל החובות הכבדים של הישיבה (כ-9,000 רובלים) השפיעו על מצב בריאותו ומנע ממנו לממש את רצונו לעלות לארץ. נפטר ב-כ"ח אב ה'תרנ"ג (1893) בוורשה. חי כ-76 שנים. על שמו נקרא קיבוץ 'עין הנציב' בעמק בית שאן.

אביו: ר' יעקב (היה סוחר ות"ח במיר). **נשותיו:** מרת ריינה בתיה (בת ר' יצחק, ראש ישיבת 'עץ חיים' בוולוז'ין. נישא בגיל 13 בזיווג ראשון), מרת מרים (בתיה מירל. זיווג שני- בת ר' יחיאל מיכל הלוי אפשטיין, מח"ס 'ערוך השולחן'. נשאה בן 50). **ילדיו:** ר' חיים (רבה של מוסקבה), מרת שרה רשא (נישאה לר' רפאל שפירא), מרת דרייזל (נישאה לר' רפאל שפירא לאחר פטירת אחותה) (מזיווג ראשון), ר' מאיר, ר' יעקב (מזיווג שני). **מתלמידיו:** הגאונים ר' חיים (בנו), ר' מאיר בר-אילן (בנו), ר' אברהם יצחק הכהן קוק, ר' איסר זלמן מלצר, ר' משה מרדכי אפשטיין, ר' חיים עוזר גרודז'ינסקי, ר' ברוך דב לייבוויץ, ר' מנחם נחום קפלן, ר' שלמה פוליצ'ק, ר' דב כהנא שפירא. **מספריו:** **אגרות הנצי"ב**, **ברכת הנצי"ב**- על המכילתא **העמק דבר**- על התורה **העמק שאלה**- ביאור על שאליות דרב אחאי גאון **מרומי שדה**- חידושים על הש"ס ופירוש על שיר השירים **ימשיב דבר**- שו"ת.

כאשר רבינו הוציא לאור את ספרו 'העמק שאלה' על השאליות, עשה משתה והזמין אליו כמה תלמידי חכמים. כשהתאספו, אמר להם: "בוודאי אתם תוהים מדוע מצאתי לנכון לערוך משתה זה. הבה ואבאר לכם פשר העניין: בילדותי התקשיתי בלימודי, ולמעשה נחשבתי בין התלמידים החלשים. יום אחד שמעתי שאבי מסיח את צערו בפני אמי, ואומר: "כל ימי קיוויי שנתלי צבי יגדל כת"ח גדול, אולם כפי הנראה הוא לא מסוגל. לאור מצבו הלימודי היום, יתכן שיהיה בעל מלאכה טוב ועוסק בצרכי ציבור. אולם לא נראה שיהיה ת"ח כפי שקיווייתי. אקח אותו לקצב כדי שלפחות ילמד מקצוע בו יוכל לעסוק למחייתו". כאשר שמעתי את הדברים, נגע צערו של אבי ללבי. באותה שעה החלטתי להשתדל ולהתאמץ מאוד בלימוד התורה, מתוך שאיפה יוקדת לעלות ולהתעלות בתורה. פרצתי אל תוך החדר שבו שוחחו הורי, הודעתי להם את החלטתי, ובאמת מאותו יום ואילך השתדלתי בכל כוחי, וב"ה ההצלחה אכן האירה לי פנים".

"אם תשאלו", המשיך הנצי"ב ואמר, מה הקשר בין הסיפור הזה לבין שמחת המצווה שלנו? אסביר לכם. נתאר לעצמנו מה היה קורה אלמלא קיבלתי על עצמי אז עול תורה. הייתי חי כיהודי טוב, חייט או נגר. **כמובן גם הייתי קובע עתים לתורה.** כאשר היה מגיע היום בו הייתי מתבקש לבית-דין של מעלה היו שואלים אותי: 'קבעת עתים לתורה?' הייתי משיב בחיוב ומפרט את סדר יומי. הייתי אומר שטרוד הייתי בפרנסתי ובמעשי חסד שונים, אך בשארית הזמן קבעתי עתים לתורה. אז היה הקב"ה מעמיד בפני את הספרים: 'העמק שאלה', 'מרומי שדה' ו'העמק דבר', ואומר לי: "את הספרים האלה יכולת לחבר! מדוע לא עשית זאת?". אוי לאותה בושא! על כן גדולה שמחתי שהחלטתי שאני יכול ומסוגל לגדול בתורה. החלטה זו היא שרוממה אותי. בזכותה העפלתי במעלות התורה והיא שהביאה אותי עד הלום".

בהתרגשות מיוחדת עמלו בני משפחת רבינו בהכנות לקראת חג הסוכות מכיוון שבחג ישבות עימהם החתן הטרי שנשא את נכדת הנצי"ב, הגאון העצום, בחיר תלמידי ישיבת וולוז'ין, הרב חיים סולוביצ'יק. הסעודות עברו בהתרוממות רוח ודברי תורה חריפים. במהלך הסעודה צצה ועלתה שאלה חריפה בלימוד. הנוכחים ניסו למצוא תירוץ ולא עלה בידם. בסיום הארוחה נפרד ר' חיים ממארחיו והלך לסוכתו. בשעה 4:00 לפנות בוקר באו לסוכתו והעירו אותו בדחיפות- "**הנצי"ב קורא לך לבוא אליו**". ר' חיים נבהל שמא קרה משהו לנצי"ב, שהיה זקן מופלג, ולכן התלבש ורץ במהירות. כשנכנס לסוכת הנצי"ב ראה אותו יושב וסביבו ספרים רבים והוא שקוע בלימוד. תחושת הקלה מילאה את ליבו. כשהנצי"ב ראה אותו שמח ואמר כי מצא תירוץ לקושיה מהערב. ר' חיים שמח וענה כי רק יברך ברכות התורה ומיד יאזין לתירוץ. הנצי"ב כששמע זאת פרץ בבכי, ואמר: "**לזאת לא פיללתי, שנכדתי תתחת לאברך שבשעה 4:00 עוד לא בירך את ברכות התורה!**".

הרב המקובל אברהם חיים עדס זצ"ל - נולד בשנת ה'תר"כ (1859) בחאלב שבסוריה. למד בישיבות אצל ר' מרדכי עבאדי ור' עזרא טוויל הכהן, בגיל צעיר מאוד החל ללמד תלמידים רבים. בשנת ה'תר"ן בא לביקור בארץ ישראל והתאכסן בבית הראשון לציון ר' יעקב שאול אלישר. בשנת ה'תרנ"ו (1896) עלה לארץ ישראל והשתקע בעיר ירושלים, בשכונת הבוכרים. מגדולי ארם צובה. מייסדי ישיבת המקובלים "רחובות הנהר" אשר בה למד ולימד והפיץ תורה לתלמידים בפשט ובקבלה. שקדן עצום בתורה אף בימי עוני ומחסור. **גאון בנגלה ובנסתר. נהג בחסידות ובפרישות עצומה.**

אכילתו הייתה מועטת לקיום הגוף בלבד. גילו לו סודות מהשמיים באמצעות חלומותיו. בעל רוח-הקודש. רבים פנו אליו ונושעו. סיפורים רבים נודעו אודות המופתים הרבים שחולל. התפלל בע"פ את כוונות הרש"ש הקדוש. בעת שהלך ברחוב בשכונת הבוכרים בירושלים, נדרס ע"י אוטובוס. בעקבות זאת אושפז מספר שבועות. כאשר הרגיש כי שעותיו ספורות, ביקש שלא יעמידו לדין את הנהג שלא נזהר בנסיעתו. נפטר ב-כ"ח באב ה'תרפ"ה (1925). חי כ-66 שנים. ציונו בהר-הזיתים שבירושלים.

אביו: ר' יצחק. **אמו:** מרת רחל. **אשתו:** מרת צלחה (בת ר' משה סוויד, ראש הרבנים בחאלב ומח"ס שו"ת אמת ומשפט ושלום ואמת. נישא בהיותו כבן 20). **מרביתיו:** הגאונים ר' מרדכי עבאדי, ר' עזרא טוויל הכהן. **חברותא:** ר' יצחק שרים, ר' חיים שאול דוויק הכהן. **מתלמידיו:** הגאונים ר' עזרא עטיה (ראש ישיבת 'פורת יוסף'), ר' יוסף ידיד הלוי (ראב"ד לעדת הבוכרים וארם צובה), ר' רפאל שלמה לניאדו (ראש ישיבת 'פורת יוסף'), ר' יעקב קצין (רב קהילת 'שערי ציון'), ר' עזרא חמווי (אב"ד בארם צובה). **ילדיו:** ר' יעקב (מרבני ישיבת 'פורת יוסף' וכן דיין בבית הדין הגדול), ר' עזרא (מרבני ישיבת 'פורת יוסף'), ר' משה (מרבני ישיבת 'פורת יוסף' וחבר בית הדין הספרדי בירושלים), ר' יצחק (נפטר בצעירותו בהיותו כבן 32 שנים. היה מופלג בתורה. מסופר שלאחר פטירת הראשון לציון ר' שאול אלישר נתנו בו גדולי וחכמי ירושלים את עיניהם להכתירו למשרה זו, אף שהיה צעיר ולא נשוי).

להלן סיפורים המעובדים מתוך 'האיר המזרח': באחד הימים ביקש רבינו לצאת בשיירה מעירו, ארם צובה וביקש להגיע לעיר הסמוכה. סביבות העיר השתרעו מדבריות שממה שורצות כנופיות שודדים, והנסיעה התנהלה בשיירות מפני סכנת הדרך שהתנהלו על גבי חמורים ופרדות נושאי אדם ומשא. ראש השיירה עצמו השכיר חמורים למסע, אבל רבינו נהג ע"פ ההלכה והעדיף לשכור חמור מיהודי מלשכור מהגוי שכן ביקש לקיים את הכתוב "וחי אחיך עמך". כשיצאו לדרך הביט המנהיג הערבי בחרון אף וסנן לעבר ר' אברהם: "לא שכרת מאתנו חמור, העדפת לשכור מאחר. חכה, רק נצא מתחומי העיר, לא נרחיק לכת, ואראך את נחת זרועי! ואתה עוד תתחרט על כך!". החזיר לו רבינו: "הן יודע אתה שיש לנו אלוקים כל יכול. ודאי שמעת מה עשה לפרעה במצרים! איני פוחד ממך, בוטח אני בו שיצילני מידך, ויכה אותך כפרעה וכחילו! בטוחני שיפר עצתך ומחשבותיך!". לעג הערבי לדברים, ואמר: "עוד מעט נהיה באמצע המדבר, ונראה מי יצילך מידי!". לא הרחיקו לכת, והשיירה נעצרה. הנוסעים רכבו קדימה והתגודדו שם, ורבינו לא התעניין בנעשה. המתין שיחדשו את המסע. אבל המסע לא המשיך בדרכו. התברר שמנהיג השיירה ירד מאתונו וביקש לחזק את האוכף. **הפרידה עליה רכב מנהיג השיירה התפרעה והשליכה אותו מעל גבה, הוא נפל על סלע חד וחוט שידרתו נפגע. פלג גופו התחתון שותק.**

עכשיו היה מוטל על הארץ וגונח מכאב. לא הייתה ברירה. הניחוהו בשק בצד החמור ואיזנו את המשא באבנים כבדות מהצד השני והמשיכו בדרכם כשהמנהיג נאנק בקול והודיע לכל, **שאלוקי היהודים נקם בו את נקמתו על שהתאנה לחכם היהודי, וגדול היה כבוד שמיים באותו הזמן.** עד כדי כך, שכאשר מצאו כבש משוטט במדבר וביקשו לקחתו ולהשימו בשק האבנים, הודיע המנהיג כי די לו בעונשי שמיים, וחושש הוא לגנבה וגזל ולעונש נוסף. **רק אם החכם היהודי יפסוק שדינו כהפקר ומותר לקחתו, יסכים שישאווה על אתונו...**

בתקופת מלחמת העולם הראשונה, רבינו הלך בשוק. היה שם סוחר ערבי שונא ישראל מובהק. דרכו היתה לקלל את היהודים העוברים ליד חנותו. כשהגיע רבינו לידו, הערבי התנפל עליו בקללות נמרצות. **רבינו קיללו שמיתתו תהיה בשרפה.** באותם הימים התפשטה מחלת הטיפוס, שהייתה מדבקת מאוד. כאשר אדם מת מטיפוס, הטורקים הניחו את הגופה בחבית מלאה סיד, כדי לשרוף את החיידקים. **אותו ערבי חלה בטיפוס ומת זמן קצר אחרי שקיללו רבינו, וכרגיל- הכניסוהו לתוך סיד ושרפוהו, כך התקיימה הקללה, מיתתו בשרפה.**

יפר בנו הגאון ר' יעקב עדס, בשנת ה'תרע"ט דיבר עם אביו בעניין הצדיקים, ואמר לפניו, שראה בחלום הלילה רב גדול וחזונו הוד ויקר, ונודע לו כי הוא רבינו הרמב"ם זיע"א. נישק את ידו וברך אותו. ויאמר לו אביו: **"צורת הרמב"ם בחלומך הוא כך וכך?"**, ותאר לו בדיוק כפי שראה בחלומו. התפלל בנו וישאלהו: "אבי, מהיכן יודע זה?". והשיב לו רבינו: **"דע בני, כי אני ראיתי בעליית הנשמות בלילה זה את כל הצדיקים, ומכיר אני צורת כולם, כמו הרמב"ם, הרי"ף, הרא"ש, הרשב"א, הר"ן, האריז"ל ותלמידו רבינו חיים ויטאל, ר' שלום שרעבי ועוד".** והוסיף לספר לו, כי פעם אחת ראה בחלומו את רבינו הרש"ש שאמר לו: "חובה עליך לטרוח ולבארק את דברי להבינים לאחרים".

יפר אחד, כי הייתה לו חנות בשוק שבעיר וממולו הייתה חנות של גוי. כשהיו באים לקנות בחנויות הסמוכות, היה יוצא הגוי מחנותו ומונעם מלקנות אצל היהודים, וכן היה מבזה ומחרף את היהודים ואף מכה בהם. ובהיותו אלים, חששו ממנו. לפיכך ניגש הלה לרבינו וסיפר לו כיצד מציק גוי זה ליהודים. שאלו רבינו: **"איזה עונש תבחר לגוי זה, האם עניות או מיתת?"**. השיב, כי מעדיף כי יהיה עני, כדי שנראה בשפלותו ובדלותו ותישבר גאווה כנגד היהודים. אמר לו רבינו: **"כן יהיה כדברך"**. לא חלפו ימים אחדים, וגוי זה נתפס באשמה כי **מבריח הוא מן המכס, והוחרם כל רכושו, נתדלדלו נכסיו והשפל עד מאוד, עד שהיה יושב בחנותו כשראשו מוטה ופניו מושפלות ארצה מבושות מלהביט אל היהודים.** כך נשאר זמן מה, עד שמרוב צער נסע ונעלם מירושלים. אכן התקיימו דברי הצדיק במלואם.

קרדיט תמונה: Wikimedia Commons, CC BY 3.0 Avi1111

הגאון רבי אברהם יעקב הכהן פאם זצ"ל: נולד בשנת ה'תרע"ג (1913) בוידזה (בלארוס). בשמחת ה'תרפ"ג (1923) בגיל 11 נשלח ללמוד בישיבת 'עטרת צבי' בקובנה. בשנת ה'תרפ"ז (1926) היגר עם הוריו לארה"ב ולמד בישיבת 'תורה ודעת' שבבוקלין. בגיל 21 נסמך להוראה ובשנת ה'תרצ"ז (1936) התחיל לשמש כר"מ בישיבת 'תורה ודעת'. לימד והרביץ תורה יותר מ-63 שנים רצופות! דרך האמת הייתה נר לרגליו וכך הדריך את תלמידיו. רבים צבאו על פתחו לקבל ממנו עצה ותושייה. ענוותן מופלא. סגנון דיבורו היה רך. שימש כחבר בכיר במועצת גדולי התורה של אגודת ישראל וועד ראשי הישיבה של ארגון 'תורה ומסורה' והיה מקברניטיה של יהדות התורה בארה"ב. ייסד ארגון בשם 'שובו' - רשת ישיבות ובתי ספר 'בית יעקב' בארץ ישראל המקרבים את יוצאי רוסיה. בסוף ימיו חלה ובעקבות זאת סבל מייסורים נוראים וקיבלם באהבה. נפטר ב-כ"ח מנחם אב ה'תשס"א (2001). חי כ-88 שנים.

אביו: ר' מאיר (שימש כרב בקהילות בליטא. בארצות הברית שימש כרב בית המדרש בבראונסווייל וכמגיד שיעור בישיבת 'רבינו חיים ברלין'. תלמיד מרן ה'חפץ חיים'). **אמו:** מרת רחל לאה (בת הראב"ד דשעליץ). **אשתו:** מרת שרה (לבית בלמוטה). **מרבתי:** הגאונים ר' יעקב קמינצקי, ר' דוד הכהן לייבאוויטש, ר' שלמה הימן, ר' אליהו מאיר בלוך. **מספריו:** **עטרה למלך** - שיחות, יסודות בהלכה, אגדה, מוסר, הנהגות בין איש לרעהו וקידוש שם שמים בעולם. **מורה צדק** - מאמרי הגות ומוסר. **עטרת אברהם** - על התורה והמועדים. **אהוב על כולם** - תולדות חייו והנהגות (נדפס לאחר פטירתו).

בכל בוקר רבינו היה פוגש בר' דוד, יהודי קשיש ובודד שגר בשכנתו. הרב היה מהנהן בראשו לעברו לשלום. לעתים קרובות התעניין בשלומם ומחליף איתו מספר מלים על מצב בריאותו. יום אחד חלה ר' דוד ואושפז בבית הרפואה. כאשר הרב שמע זאת, **הוא כתב לו מכתב קצר, בו דרש בשלומם ואיחל לו החלמה מהירה.** את המכתב מסר לשכן, שעמד לבקר את החולה.

כשקיבל ר' דוד את המכתב, הוא התרגש מאוד, **שמחה עצומה הציפה את לבו.** הנה, ראש הישיבה הגדול בכבודו ובעצמו דואג לו ודורש בשלומם. בכל פעם שנכנס אליו מבקר- הוציא את המכתב והציגו לפניו בחשיבות רבה. המבקרים של ר' דוד התפעלו מאד מן המכתב: **ראש הישיבה הדגול דורש בשלומם!**

הם שינו את כל מבטם על ר' דוד והביטו עליו בהערכה רבה. **אם ידיד הוא לראש הישיבה, כנראה, לא הכירו בערכו האמיתי עד כה.** חלף זמן, מצבו של ר' דוד החמיר, והוא נתבקש לבית עולמו. כאשר מאן דהוא סיפר לרב פאם, עד כמה היה מכתבו חשוב ויקר לחולה. וכיצד קרא בו הנפטר שוב ושוב, ואיך שימח אותו והיה לו כטל תחיה. השתנו פניו של הרב, והוא פורץ בבכי תמורים.

פליאתו של המספר הייתה רבה. "רבי, מדוע בוכה הוא? הן צריך לשמוח על כך, שהצליח לרומם את רוחו של החולה בימיו האחרונים". הביט בו הרב בעצבות ואמר: "ראה, הקדשתי למלאכת כתיבת המכתב הזה רק שתי דקות, ולא יותר. **אם בשתי דקות אפשר לעשות חסד עצום כזה ולגרום שמחה כזאת, מה אומר על אותן 'שתי דקות' שלא ניצלתי כדי לגמול חסד עם אנשים מסכנים אחרים?** כל כך הרבה 'שתי דקות' אנו מבטלים. באותן 'שתי דקות' שהיינו יכולים לבנות בהם עולמות".

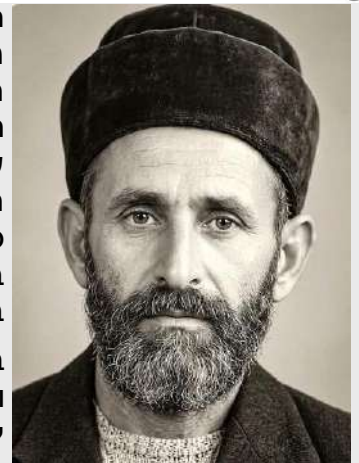
עד כמה עלינו להיזהר לבל נאשים את הזולת במעשה, אשר איננו אשם, ומי יודע לאן יוביל מעשה מעין זה יעיד הסיפור המופלא הבא: ביום נישואיו של אחד מתלמידי רבינו, ניגש התלמיד בקול בוכים בטרם היכנסו לחופה ובכה על עוון גדול הרובץ על כתפיו. שאלו הצדיק למהות העוון, הרובץ על מצפוני, סיפר התלמיד, כי בהיותו ילד רך בשנים, היה לו רגע של חולשה, שגנב דבר מה בכיתתו בתלמוד תורה, והמלמד, שנחרד מכך שאירעה גניבה בכיתתו, החליט לבדוק את העניין ביסודיות ולמצות את הדין עם ה"גנב".

כאשר התלמיד ראה, כי המלמד מחפש בדקדוק בכיסיהם ובתיקיהם של התלמידים, לקח הוא את החפץ הנגנב והכניסו לכיסו של חברו לבל יתפסוהו, וכך לאחר בדיקה מדוקדקת, נתגלתה הגניבה בכיסו של חברו... המלמד הטיח בו עלבונות רבים, כשהוא מבקש ממנו לשבת בצד, כשעליו יירשם כי הוא "הגנב" של הכיתה. אותו ילד ששב לביתו, קיבל תוספת עלבונות וצעקות מהוריו, שצעקו מדוע "מכר" את כבוד משפחתם בעד גניבה פשוטה. כל טענותיו, כי איננו הגנב, נפלו על אוזניים אטומות, ואיש לא האמין לדבריו.

סופו של אותו מעשה היה רע ומר. הילד שהיה מהטובים שבכיתתו, נפגע עמוקות מהמעשה, והחל לרדת ברמת לימודיו, עד כי לאחר זמן מה הוריד את כיפתו ויצא לתרבות רעה, רחמנא ליצלין. עתה, כשעמד התלמיד לפני היכנסו לחופה, פנה לרבו הגאון אברהם פאם באומרו: "איך אוכל להיכנס לחופה, כשיודע אני שחברי יצא לתרבות רעה בגללי?".

הזדעזע רבי אברהם לשמע הסיפור, אך פנה בהחלטיות לתלמידו באומרו: "איך אשם!!! וכי לא קורה, שילדים פעוטים מגיעים לרגעי חולשה, שגורמים להם לעשות מעשים שאינם ראויים? מי שאשם בתוצאות המעשה, הינו המלמד, שלא ידע את ההלכה הפסוקה, איך להתנהג במקרה שכזה. והעובדה, כי המלמד הלבין את פני תלמידו ברבים בצורה מעליבה, ועוד גרם לשרשרת העלבונות בעקבותיה, היא אשר הביאה את אותו תלמיד לצאת- רחמנא ליצלין- לתרבות רעה". עד כמה רובצת האחריות הגדולה על כתפיו לבל נאשים לחינם את זולתנו. (הסיפורים מעובדים מתוך הספר 'אהוב על כולם')

הגאון הרב יוסף יהודה דנא זצ"ל- נולד בשנת ה'תרמ"ט (1889) בדמשק שבסוריה. ממשפחת רבנים ספרדית שגורשה מספרד שהמשיכה לאמסטרדם שבהולנד ולבסוף בניה התפזרו בדמשק, בביירות שבלבנון ובאלכסנדריה שבמצרים. למד והוסמך לרבנות אצל הגאון הרב יצחק אבולעפיה (אב"ד דמשק). בתקופה זו התחיל לדרוש בפני בני הקהילה מדי שבת בבית הכנסת הגדול 'אל פרנג'. הדרשה היתה מגוונת מאוד וכללה ענייני פרשנות, הלכה ומעשיות. דרשותיו עוררו עניין בקהילה היהודית ומשכו קהל רב של נשים וגברים כאחד. מידי יום ביומו רבינו השכים קום בשעה שלוש לפנות בוקר. הוא התחיל את היום בתיקון חצות. עסק בלימודי קבלה ועין יעקב והתפלל וויתקין. לאחר התפילה מסר שיעור ב'חוק לישראל'. הקפיד על עשיית שלום בין איש לאשתו.

בשנת ה'תרפ"ז (1927) לאחר שהרב אבולעפיה עבר לטבריה, רבינו התחיל לשמש כאב"ד וכמנהיג רוחני של קהילת יהודי דמשק. בתפקיד זה שימש במשך ארבעים שנה. כדי לא להתפרנס מהרבנות עסק לפרנסתו בשחיטה, בעריכת בריתות, סופר סת"ם, ערך חופות וקידושין ובהגהת ספרים. היה בקי בהלכה ובגימטריות. ענותן. אם היה נכנס לבית הכנסת לאחר שהתפילה התחילה, היה מתיישב בשקט ובצנעה בשורה האחורית בלי שירגישו בנוכחותו, כדי שלא יקומו לכבודו במהלך התפילה. גאון בנגלה ובנסתר. כמקובל כתב קמעות לרפואה ולמטרות נוספות. מלבד פעילותו הרוחנית, היה מעורב בכל ענייני הקהילה, פעל מול השלטונות להטבת חיי הקהילה. היה נערץ גם בעיני תושבי דמשק שאינם יהודים.

בשנת ה'תש"ד (1944) עלה לארץ ישראל וגר בחיפה. היתה שם קהילה של יהודים יוצאי דמשק. אנשי הקהילה ביקשו למנות את רבינו למשרה רבנית רשמית, אבל רבינו רצה להתפרנס מיגיע כפיו ועסק במכירת ספרי קודש, טליתות ותפילין. גם בארץ ישראל המשיך בדרשותיו. רבינו ניחן במתק לשון ואפילו שחקני כדורגל היו באים כדי לשמוע את דרשותיו לפני משחק. קיבל שאלות הלכתיות מרחבי ארץ ישראל. כשהוצעה לו משרה מטעם הרבנות הראשית, סירב. נפטר ב-כ"ח אב ה'תשל"ד (1974). חי כ-85 שנים. ציונו בבית-העולמין בחוף הכרמל שבחיפה בחלקת הכהנים. על שמו נקרא רחוב בשכונת אחוזה בעיר.

אביו: הרב יהודה. **אמו:** מרת זעה. **מרבתי:** הגאונים ר' יהודה הכהן מסלתון, ר' יצחק אבולעפיה (אב"ד דמשק). **מספריו:** **זיה כתב יד"י**- דרשות **ברכת יד"י**- הוצאה מחודשת של זה כתב יד"י עם תוספות **יולקט יוסף**- ליקוטים וחידושי תורה **יצופה פני דמשק**- דרשות וחידושי תורה.

רבינו הכין את דרשתו הראשונה כבר כשהיה ילד צעיר, לפני בר-המצווה. היה זה בעת שלמד אצל הגאון רבי יהודה הכהן מסלתון, שהיה דיין במצרים. כשהגיע רבינו לאביו והשמיע באוזניו את הדרשה, אביו אמר לו: "בני, דרשה זו טובה לבעלי בתים, לא לרבנים. אני קראתי לרבנים שיבואו ביום ראשון".

הילד חזר לבית המדרש והכין דרשה אחרת בעצמו. דרשה זו הייתה מכובדת וארכה שעתיים פחות רבע. בין הבאים לבר המצווה היה המרא דאתרא של דמשק – הגאון רבי יצחק משה אבולעפיה. כשהנער סיים את דרשתו, רבי יצחק קרא לאביו ואמר לו: "מחר תשלח אלי את הבן שלך שדרש".

למחרת הנער עשה כדברי הרב והלך לבית הדין. רבי יצחק נתן לו שם להסביר סוגיה בגמרא בעניין "עדות על בכור ומום שיש בו". הנער עמד במבחן והוזמן להיות מבאי ביתו של רבי יצחק באופן קבוע! כעבור שנה או שנתיים רבי יצחק הסמיכו לדרשן בדמשק. כך למרות שהיה צעיר לימים, הפך חכם דנא להיות הדרשן של הקהילה. הוא דרש מידי יום ביומו לעת ערב. רבינו ניחן במתק שפתיים ולכן רבים הגיעו לשמוע את דרשתו: גברים, נשים וטף.

כאשר רבינו היה בעיר זחלה שבלבנון, איש נכרי בעל מפעל יין שרף ראה את רבינו מתפלל. הנכרי התחיל ללעוג לרבינו על תפילתו ועל התפילין שהניח. רבינו במהלך התפילה לא ענה לו. לאחר שרבינו סיים את תפילתו הוא השיב לנכרי בדברים קשים, שהרי מדובר בכבוד התורה הקדושה ובמצוותיה וזה לא הפקר.

הנכרי שהיה איש אלים מאוד כעס על רבינו, מכיוון שהיה חמוש הוא כיוון לעבר רבינו את כלי נשקו, אלא שהנשק היה בו מעצור מסיבה שאינה נראית לעין והוא לא הצליח לירות ברב. הצדיק עזב את המקום ופנה לדרכו. עדים שהיו שם סיפרו שעוד באותו לילה בורא עולם תבע את עלבונה של התורה הקדושה ועלבון הצדיק, המפעל של אותו האיש עלה באש ולא נותר ממנו דבר.

אום אחד נולד בן לאחד מבני הקהילה. האיש פנה אל רבינו והזמין אותו להיות המוהל. למרבה הצער, הבריטים ששלטו אז בארץ הטילו באותו יום עוצר. משמעות הדבר היה שאסור ללכת ברחובות. אדם שהלך ברחוב בנפשו שכן הבריטים ירו במי שהסתובב בחוץ למרות ששמע על העוצר. רבינו לא היה מוכן לוותר על מצות המילה. למרות האיסור, הוא יצא מהבית בגלוי למילוי המצווה.

החיילים הבריטים מיד רצו לעברו ורק בדרך נס לא ירו בו מיד. כאשר התקרבו אליו והתכוונו לעצור אותו – הם נרתעו לאחוריהם ועצרו לידו בדממה. הפלא הגדול היה שלא רק שלא עצרו את הרב, אלא המפקד הבריטי נתן הוראה לשני חיילים ללוות את הרב משני עבריו ולשמור עליו. כך הרב הגיע לקיים את מצות המילה. לאחר שעזב את המקום ליוו אותו החיילים חזרה עד פתח ביתו ואז בירך אותם הרב ושילחם מביתו לא לפני שנישקו את ידיו הקדושות.

הגאון הרב שמואל סלנט זצ"ל: נולד ב-ב' שבט ה'תקע"ו (1816) בוולקוניק (הסמוכה לביאליסטוק). עוד בצעירותו התפרסם בשם **'העילוי מקיידן'**. בהמשך עבר ללמוד בסלנט ובישיבת וולוז'ין. בגיל 13 נישא לראשונה, אולם השידוך לא עלה יפה ולאחר כשלוש שנים התגרש. רבינו חיכה עד שגרשתו תינשא ורק לאחר מכן חיפש שידוך. בשנת ה'תקצ"ט (1839) חלה בריאותיו. הרופאים המליצו לו לעבור לארץ חמה יותר כאיטליה. אבל רבינו עלה לארץ שהיתה אז שוממה. בדרכו התנהלה מלחמה והוא נשאר בקושטא. בשנת ה'תר"א (1841) הגיע לירושלים. הוא מונה לשמש כאב"ד של העדה האשכנזית בירושלים. כל חייו התגורר בדירה קטנה ללא חלונות בעיר העתיקה. גם כאשר נבנתה שכונת משכנות שאננים ועבורו נבנתה דירה מרווחת, סירב רבינו לעבור.

בין השנים ה'תר"ח-ה'תר"א (1848-1851) שימש כשד"ר ליהודי ירושלים בערי ליטא ופולין. יסד את כולל וילנה. בשנת ה'תר"כ (1860) שימש כשד"ר בגרמניה, הולנד ואנגליה ואסף כסף לשם בניה מחודשת של ביה"כ 'החורבה'. בשנת ה'תרכ"ו (1865) נפטר חותנו ורבינו התמנה במקומו למורה הוראה לעדת האשכנזים בירושלים. בשנת ה'תרל"ח (1878) נפטר ר' מאיר אורבך ורבינו התמנה כאב"ד. התפרסם בפקחותו וחוכמתו. בעל בקיאות גדולה בתורה. יסד את 'וועד כל הכוללים'. ממייסדי בית הרפואה 'ביקור חולים' בירושלים. הקים את ישיבת 'עץ חיים'. נפטר ב-כ"ט באב ה'תרס"ט (1909). חי כ-93 שנים. ציונו בהר-הזיתים

אביו: הגאון ר' צבי הירש (רב העיר ולריסא). **נשותיו:** מרת פרומה (זיווג ראשון- בת ר' שמעון מערקיל שפירא), מרת טובא (זיווג שני- בת ר' יוסף זונדל מסלנט), מרת ראשה דראייזא (זיווג שלישי), מרת חיה הירשברג (זיווג רביעי). **ילדיו (מזיווג שני):** ר' בנימין בייניש (ממייסדי שכונת 'נחלת שבעה'), מרת חיה (נישאה לר' יהושע ברדקי). **מרבותיו:** הגאונים אביו, ר' צבי הירש, ר' צמח שפירא, ר' צבי ברוידא. **מתלמידיו:** הגאונים ר' יוסף חיים זוננפלד, ר' דוד בהר"ן.

פעם אחת בערב שבת בעת שרבינו ישב בביתו ועסק בתורה עם כמה מתלמידיו נכנסה ילדה קטנה לבית ובידה תרנגולת שחווטה. ר' שמואל הפסיק את השיעור ושאל את הילדה לרצונה. **"אמי ביקשה, שהרב יראה את התרנגולת ויפסוק אם היא כשרה"**, אמרה בקול מבוש. רבינו בדק את התרנגולת, אחר פנה ואמר לילדה: **"לכי הביתה ואמרי לאימך שתשלח את התרנגולת השנייה ששחטה"**. הלכה הילדה וכעבור שעה קלה חזרה ובידה תרנגולת שאכן הייתה טעונה "שאלת חכם". ראו זאת תלמידיו ותמחו: **"רוח הקודש"**. השיב ר' שמואל: **"אין כאן רוח הקודש כלל. כשראיתי את התרנגולת הראשונה, שאין בה כל שאלה, אמרתי בלבי- לא יתכן שישלחו תרנגולת שאין בה שום שאלה, אין זאת אלא שבוודאי שתי תרנגולות היו, ובטעות שלחו עם הילדה את התרנגולת הראשונה, ואכן צדקתי בהשערת"**.

פעם בימי רבינו פרצה מגפה בקרב נשות הקהילה, נשים צעירות רבות נפטרו בעת לדתן בזו אחר זו. מגפה זו הטילה פחד על אנשי היישוב בירושלים, כולם נזעקו לבית רבינו ובדמעות סיפרו מה קורה. הם הציעו לכנס בדחפיות את כל הקהל לצורך אמירת ספר תהילים לביטול הגזרה. הרב הקשיב לדבריהם, לבסוף דחה את דבריהם, **"זה לא יועיל. עיקר התשובה היא שינוי המעשה! תחילה עלינו לברר בשל מה באה עלינו הרעה הזו, ורק כאשר נבער את הרעה מקרבנו ונשפר מעשינו יש תועלת בתפילות לכפר ולמרק מה שקלקלנו בעבר. בלא זה הרינו כטובלים ושרץ בידנו"**.

הרב כינס את בית דינו והוחלט לערוך 'שאלת חלום', הרב, חברי בית-הדין, מקובלים וקדושים ואנשי מעשה כינסו שלושה ימי צום ותפילות שבסופם נערך כנס מיוחד 'שאלת חלום'. בחסדי ה' יתברך נענו הרבים בתפילתם והתשובה לא איחרה לבא: **"הסתלקה שכינה מישראל בגלל השלייף"** (החגורה של הנשים). באותם ימים החל מאן דהו למכור לנשות הקהילה חגורה שהידקה את בגדיהן וגרמה להבליט את צורתן ולמשוך את העין להתבונן, מיד יצאה הוראה מבית-דינו של הרב להסיר את החגורות". ואכן, בנות ישראל הכשרות אשר לא ידעו עד כמה דבר זה מהווה מכשול להרהור וקטרוג הסירו מעליהן את השלייף, והמגיפה נעצרה באחת, ויהי הדבר לפלא גדול.

תושבי ירושלים היו רגילים שדבריו של רבינו הם בבחינת 'צדיק גוזר והקב"ה מקיים'. לא אחת ראו שכל דברי רבם מתקיימים במלואם- כאילו 'רוח הקודש' מדברת מגרונם. מעשה בחתן בן יחיד להוריו. ימים אחדים לפני מועד החתונה חלה ונפל למשכב. יום לפני החופה הורע מאוד מצבו עד שרופאו הביע חשש לחייו. אמו מיהרה לבית רבינו וסיפרה בהתייפחות קורעת לב על מצבו הקשה של בנה יחידה. והוסיפה, שמחר הוא מועד חתונתו. "לאיזה שעה נקבעה החופה?", שאל. כשאמרה את שעת החופה, אמר הרב: **"בנך ילך מחר בשעה המיועדת לחופה"**. רק זאת אבקש, שלפני החופה לא ילך אל הכותל המערבי, כמנהג החתנים". לאור הבטחתו של ר' שמואל נרגעה האשה לחלוטין וחזרה לביתה בלב שקט. הפתעתה של האם לא איחרה לבוא, בנה החולה פקח את עיניו, ומשעה לשעה הלך מצבו והשתפר. למחרת בשעה היעודה עמד החתן תחת החופה, לשמחתם העצומה של כולם- כשרבינו מסדר את הקידושים.

מעשה וסוחר ביצים בעיר העתיקה בא לפני רבינו והתלונן כי **מדי יום הוא רואה שחסר בחנותו כמות ניכרת של ביצים**. "האם אתה סוגר היטב את חנותך בלילה?" - שאל רבינו. "בוודאי", השיב האיש, "שלושה מנעולים אני תולה על פתח חנותי כל ערב כשאני סוגר את החנות, וכשאני מגיע בבוקר עדיין המנעולים סגורים כפי שהשארתיים, ובכל זאת חסר כל יום כמות גדולה של ביצים".

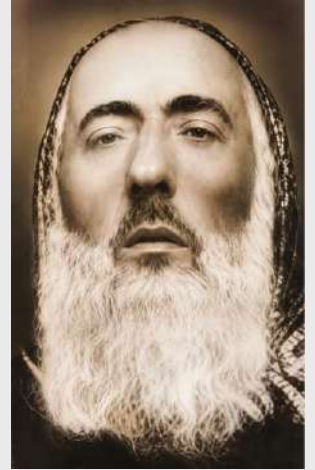
"שמע נא את אשר אני אייעץ לך, **הכן מבעוד יום כחמישים ביצים מבושלות היטב, עד שיהיו הביצים קשות, והנח את הביצים הללו מעל כל הביצים**". הסוחר לא הבין כיצד עצה זו תעזור לו לתפוס את הגנב, אולם בהכירו את ר' שמואל ואת חוכמתו עשה האיש כמצוות הרב. למחרת עם שחר פתח האיש את חנותו ולהפתעתו הרבה **מצא נחש גדול מונח מת ליד פתח הדלת. הנחש שאכל את הביצים הקשות שהיו מונחות מעל כל הביצים נחנק ומת**. קרא הסוחר לעוברים ושבים והראה להם את הנחש המת וסיפר על חוכמתו של רבי שמואל אשר הבין ש"הגנב" אינו אלא נחש.

באחד הימים פרצה ל"ע מחלת עיניים קשה בעיר-העתיקה. רבים לקו בעיוורון חלקי בעקבות המחלה או שאיבדו לגמרי ל"ע את מאור עינם. היה זה בערב יום הכיפורים. הנער אהרון ויסנשטרן היה כבן 14 שנה חלה במחלת העיניים. אביו, לקח אותו מיד לרופא העיניים האנגלי ד"ר קנט, שהיה הרופא היחידי שהתגורר ליד תחנת הרכבת. לאחר בדיקה נתן הרופא משחה. בגמר הטיפול שאל האב את הרופא: **"האם מותר לבני לצום מחר ביום הכיפורים?"** - "כן וחלילה", ענה הרופא, **"הצום עלול לגרום לביןך חלילה עיוורון מוחלט. עליך לבוא עם ביןך אלי מחר לבדיקה נוספת"**.

האב חזר עם בנו בשברון לב לעיר העתיקה. הוא הצטער צער רב על סבל הבן ועל מניעת הצום ביום הכיפורים ועל שהוא יצטרך ללכת למחרת בעצם יום הכיפורים לביתו של הרופא שהיה במרחק ניכר מהעיר-העתיקה. בדר"כ צבאו על דלת ביתו של הרופא המוני חולים שהיו ברובם ערבים. ההמתנה ליד ביתו ארכה שעות רבות. בצר לו פנה האב לרבינו וסיפר לו מה קרה. הרב אמר: **"בנך יכול לצום מחר ללא כל חשש. אולם בהשכימך מחר עם שחר לתפילה עם הנץ החמה, אל תעיר את ביןך משנתו, רק כשיתעורר מעצמו, יכול הוא ללכת לביה"כ, ומבטיח אני לך שהוא יבריא לחלוטין"**.

דברי רבינו הרגיעו לחלוטין את האב המודאג. הוא עשה כפי שרבינו הורה לו. מה גדלה שמחתו כשראה למחרת את בנו בא לביה"כ בעיניים פקוחות ועיניו בריאות לחלוטין. למחרת יום הכיפורים הלך האב עם בנו אל הרופא כדי שיבדוק את עיניו. **כשבדק הרופא את עיניו של הנער לא היה יכול לעצור בעד פליאתו ושאל את אביו של הנער: "מיהו הרופא שטיפל בעיניו של בנך?"** - "איש לא טיפל בו", השיב האב. הרופא פנה אל הנער ושאלו: **"האם צמת אתמול ביום הכיפורים?"** - "כן", השיב הנער הנבוך, **"אבי ציווה עליי לצום, וברוך-השם הצום לא הזיק לי, ואני מרגיש שעיני בריאות"**.

פליאתו של הרופא גברה עתה שבעתיים והוא הפציר באב שיגלה לו מיהו הרופא שטיפל בעיניו של הנער. האב סיפר לרופא את השתלשלות הדברים ואת דבריו של ר' שמואל. "אם כן", הפטיר הרופא, **"אם ידו של ר' שמואל בדבר, הרי הכל יתכן"**.

המקובל הרב יוסף אוהיון זצ"ל - שם המשפחה היא ר"ת של אור חיים ונסתר. נודע מגיל רך כ'ניק וחכים', כבר בגיל שבע שנים העמידוהו טובי הקהל על בימת ביה"כ, ובמשך שעה ארוכה דרש על פ"ש דברי תורה וחכמה. בצעירותו גלה לעיר אילג. עוני כבד היה מנת חלקו, לעיתים מזומנות רעב ללחם, נאלץ הוא לפשפש ברשות הרבים אחר חתיכות לחם מעופש כדי לקיים את גופו, **למרות שבבית הוריו שהתגוררו בעיר רחוקה היה יכול לחיות חיי רווחה ושפע**, אך בגין המרחק הרב וקשיי התחבורה לא יכול היה ליהנות מעזרתם למרות מצבו הקשה, היה עוסק ימים ולילות בלימוד התורה הקדושה. כשחזר למקום מגורי הוריו, לא חפץ להינות מתורתו ולכן החליט לשלוח את ידו במסחר, כדי שיוכל להביא טרף לעולליו. משמייים שלחו ברכה והצלחה במעשי ידיו, זכה לשני שולחנות תורה וגדולה במקום אחד.

זהיר היה, שמלאכתו תהא ארעי ותורתו קבע. **עמל ויגע ימים ולילות בהתמדה עצומה. גאון בנגלה ובנסתר. זכה ללמוד עם אליהו הנביא זכור לטוב.** תלמידים רבים התרכזו סביבו, ושתו בצמא את דבריו. בני לבני, התדפקו על דלתות חדרו יהודים רבים שזקוקים היו לישועות לנחמות, ואף נזקקים רבים, שנהנו ממתת ידו הרחבה. כיהן כרב ודיין ומורה צדק בעירו, המונים נהרו מכל הסביבה עם שאלות בהלכה. התפרסם בכתיבת קמיעותיו וכן כמוהל מומחה. נסע למרחקים עצומים למקומות נידחים ביותר כדי למול. כאשר הבחין כי להורי הרך אין די כסף - **הוציא מכיסו את הוצאות סעודת המצווה.** בערוב ימיו ירד מנכסיו בעקבות אירוע, שבו נשדדה סחורתו, בעת שהייתה בדרכה ליריד. **מאומה מעבודתו לא נפגעה.** בעת זקנותו נאלץ לכתת את רגליו לקהילות הגדולות לקבץ ממון להוצאת ספרו הגדול 'אבקת רוכל'. המושל המוסלמי אף הוא העריץ את אישיותו של רבינו, והיה נוהג להיוועץ בו רבות. **את השפעתו על המושל ניצל לטובת אחיו הנדכאים.**

נודע בעניינים שבין אדם לחבירו, הליכותיו עם הבריות עטופות היו בענוות חן. **מעולם לא פנה לאדם בשמו גרידא, תדיר הוסיף לשמו של בן שיחו ביטוי של חיבה.** בעל ענווה מופלאה. בעת שחש, כי בביה"כ בו התפלל כיבדו אותו יתר על המידה, נמלט משם כבורח מפני הדליקה והיה מחפש מקום תפילה חדש. כשפנו אליו בתואר כבוד 'רבינו יוסף' מחה נמרצות ואמר **אל תאמרו כך אלא תקראו לי בשם 'יוסף' ותו לא.** נפטר ב- כ"ט אב ה'תשט"ז ונטמן בעיר תיזנית (מרקו), על פי פסק גדולי ישראל ארונו הובא ב- כ"ב מנחם אב ה'תשס"ב לארץ הקודש ונטמן בבית החיים בצפת. לתדהמת הכל, על אף שחלפו שנים רבות מיום הקבורה ניכר בעליל, כי כל העצמות היו שלימות בתכלית, לא חסרה שום עצם ולא נראתה שום התפוררות בעצמות כלל.

אביו: ר' מרדכי. **אמו:** מרת אסתר. **אשתו:** מרת שרה. **ילדיו:** ר' יעקב, ר' ציון, מרת מרים. מרביתו: הגאונים ר' שלום אמזאלג, ר' אברהם אמזאלג (בנו של ר' שלום). **מספריו:** **אבקת רוכל** - דרשות, פירושים על מדרשי פליאה, מאמרי חז"ל, אגדות ותנ"ך.

עצם עיונו, וכח ריכוזו היה כה חזק, עדי כי לא חש מאומה במתרחש סביבו, מנותק היה לגמרי מן העולם החיצון. נהג להזהיר את בני ביתו, "דעו לכם, כשאני שקוע בתלמודי אסור לכם להניחני לבדי בבית". אירע פעם ששכחו את אזהרת האב, בני הבית יצאו כולם לעיסוקיהם, והשאירו את רבי יוסף לבדו יושב ועוסק בתורה. כשחזרו מצאו שחפצי ערך נגנבו מתוך הבית... ורבי יוסף ממשיך בלימודו ולא ידע מאומה מכל הסובב אותו.

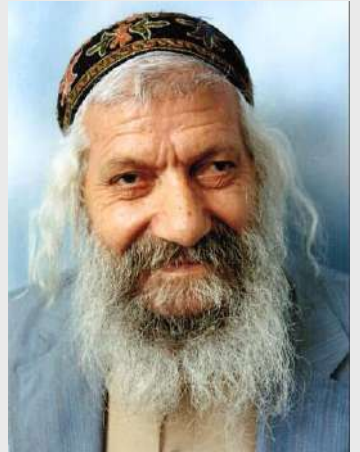
על העובדה שהרב בעל רוח-הקודש יעיד הסיפור המופלא הבא: הצדיק ידע כי אשתו תיפטר לפניו. יתרה מכך, הרב כתב בפתק את תאריך הפטירה הרבה לפני שקרה. וכאשר חזה- כן היה ורעייתו הרבנית שרה התבקשה לבית-עולמה באותו התאריך שהרב ציין בפתק.

יפר בנו ר' ציון שיחי: "פעם נגנבו מביתי בגדים יקרי ערך שקיבלתי לסחורה מידי - דיפלומט צרפתי. אבא נטל כוס עם מים ושמן, והורה לילד קטן להביט לתוך הכוס. ויפן אל הילד ושאל אותו: 'אמור נא לי מה ראית בכוס?'. השיב הילד 'ראיתי בכוס בית מגורים', והוסיף לתאר תיאור מדויק של סביבת הבית והמתרחש בתוכו. מיד פנה אבי אלי ואמר לי: 'בית זה הוא ביתו של הגנב'. הוסיף אבא ואמר: 'תזכור היטב בית זה נמצא ברחוב פלוני. בחדר פלוני שבו יושבים אנשים עומד ארגז, ועליו מונחת קערה עם לחם, בתוככי ארגז זה נמצאים הבגדים הגנובים'. למותר לציין כי לאחר בירור יסודי עלה שאכן מדבריו לא נפל דבר ארצה.

יפר ר' שלום לוי ה"ו מבני עירו של רבנו החי עמנו היום כי פעם עבר אירוע ל"ע שבעקבותיו החלו לתקוף אותו בקביעות כאבי ראש נוראיים. הוא דרש ברופאים בערים הגדולות אך ללא הועיל. למחרת היום, בעת שחלף רבי יוסף על פני ביתו בשובו מתפילתו ניגש ר' שלום ושטח בפניו את ייסוריו ומכאוביו המרים. "מדוע לא סיפרת לי קודם?" תמה ר' יוסף, הוא ביקש שן שום, נבנס לביתו ושם עשה מה שעשה. בשובו הגיש לר' שלום את השום והנה הוא מחולק לששה חלקים. "היום תאכל שני חלקים" הורהו, "מחר בבוקר עוד שנים ובערב את השנים הנותרים". ר' שלום הבחין שעל השום כתובות מילים ואותיות. חזקה עליו פקודת הצדיק **ולאחר שמילא בדייקנות אחר הוראותיו הופתע לגלות כי כל כאביו חלפו גזו באחת, נעלמו לבלי שוב! הוא מעיד כי שנים ארוכות לאחר מכן לא חש ולו גם בכאבי ראש קלים ביותר.**

קרדיט תמונה: אינני יודע, Wikimedia Commons, CC BY-SA 4.0

הרב המקובל הצדיק חכם אברהם חי זצ"ל הידוע כהמקובל מפרדס כץ - נולד בבגדד שבעירק בשנת ה'תר"פ (1920). בצעירותו למד בבתי מדרש של בגדד כאשר תורת ה'בן איש חי' נר לרגליו, לפרנסתו היה רוקח. בשנת ה'תש"י (1949) עלה לארץ והתפרנס מגילון תנורים. הנהיג את בית מדרשו במשך שנים בשכונת פרדס כץ, ומאוחר יותר בביתו ברחוב השניים בשכונה, תוך כדי שהוא מסתיר עצמו. הצדיק הקדוש, ר' יהודה זאב ליבוביץ זצ"ל, אשר היה ידוע לכל כאחד מל"ו צדיקים, היה בקשר הדוק עמו והעיד עליו כי **רבינו הינו אחד מל"ו צדיקים הנסתרים שבדור**. רבים פנו אליו ונושעו. סיפורי מופת התגלגלו בבית מדרשו. עקרות רבות נושעו בזכות ברכותיו.

בעל רוח-הקודש. למד עם אליהו הנביא. ברכותיו היו מתקיימות. עסק בקירוב רחוקים. ענוותן מופלא. הסתיר את עצמו. כשחשש מיצר הכבוד היה שולף בדרשתו עלונים שמחלקים לשבת ומקריא מהם דברי תורה. פעם שח למקורביו: "בטבעי הנני כעסן גדול ושבירתי את המידה הזו פעם אחר פעם, עד שהשתנה אצלי הטבע". **גאון בנגלה ובנסתר**. גדולי ישראל מכל החוגים היו הגיעו אליו. התייעצו עימו מכל גוני הקשת. ערך תיקון בימי השובבי"ם בכל שנה והיה צם לזכות עם ישראל. העיד תלמידו ר' שלמה: "גם במידת הצדקה והחסד הצטיין רבינו". הצדיק שלח את נהגו ר' שלמה ברמי עם סכומי כסף גדולים לחלק לנזקקים. כשנכנס לסוכת הגאון הצדיק ר' יהודה זאב ליבוביץ זצ"ל הרים הרב את ידיו והכריז: "מעיד אני, שחכם אברהם והאדמו"ר מערלוי שלמים בגופם שלמים בקדושתם ולא פגמו מימיהם". נפטר ב-כ"ט אב ה'תשע"ו (2016). חי כ-96 שנים. ציונו בבית-העלמין פונביץ' בבני-ברק. נטמן לציד המקובל ר' יהודה זאב ליבוביץ זצ"ל.

אביו: ר' שאול. **אימו:** מרת מסעודה. **אשתו:** מרת פרחיה (בת צ'חלה לבית חורש. נישא בשנת ה'תשט"ז-1956). **מרביתיו:** הגאונים ר' יעקב אסלן, ר' משה בלוי. **חברותא:** מרן ר' ישראל יעקב קניבסקי (הסטייפלר). **מתלמידיו:** המקובלים ר' אהרן שטרן, ר' אליהו עובדיה, ר' זכריה שלום, ר' חיים אליעזר הרשטיק, המשפיע ר' מאיר שלמה (נשיא מוסדות 'בית ברסלב'), ר' שבתאי לוי, ר' שמעון דיין. **מספריו:** **ימדור לדור** - ליקוטים מתורת ר' נחמן ומליקוטי הלכות למוהרנ"ת **אדם לעמל יולד** - שיחות, הנהגות ועובדות.

העידה אשתו, הרבנית פרחיה ע"ה, כי כמה פעמים שמעה אותו לומד בלילה, כשקול נוסף של אדם לומד עימו. הרבנית קמה ממיטתה לראות מי לומד עימו, אך לא ראתה אף אחד. כך אירע כמה פעמים, עד ששאלה אותו לפרש הדבר, והוא השיב לה: **"אליהו הנביא מגיע בלילה ולומד עימי"**.

○ **יפר תלמידו:** "פעם שאלתי, מדוע בחר לגור בפרדס כץ ולא בתוך בני ברק עצמה המלאה תלמידי חכמים ובתי מדרש. הצדיק ענה לי: 'שאלה זו שאל את הרבנית'. לאחר ששאלתי את הרבנית לפרש הדבר, השיבה: 'אכן רצינו לעבור לבני ברק, ובפרט אני הפצתי בו. אך בצהרי היום נקש על דלתות ביתי אליהו הנביא ואמר לי, שאסור לנו לעזוב את פרדס כץ, כי בעלי מגן עליה, וכשנשאלה: 'מי אמר שזה אליהו הנביא?' ענתה: 'הוא הרי מגיע ללמוד איתו בלילה'".

רבי שמעון דיין, מי שזכה לארח את הרב בביתו במשך השנים האחרונות מעיד: "לפני מספר שנים, היה מגיע הצדיק הקדוש ר' יהודה זאב ליבוביץ בכל ראש חודש ובא ללמוד עם חכם אברהם חי. פעם אחת, בעת שעמדתי לידם, שאל ר' יהודה את חכם אברהם: 'אמור נא לי, כמה פעמים זכית לראות את אליהו הנביא זכור לטוב?'. אולם רבינו התחמק מתשובה בהטעימו, שאין ראוי לגלות דברים מעין אלו. אולם ר' יהודה זאב לא הרפה.

לאחר הפצרות חוזרות ונשנות החווה רבינו באצבעותיו, כאשר הרים שש אצבעות. "אם צודק אתה בדברך, אמור לי איזו כיפה יש לאליהו הנביא?", בחן אותו ר' יהודה. **"יש לו כיפה אדומה"**, השיב חכם אברהם. "אם כך, אכן היה לך גילוי אליהו", ענה הצדיק ר' יהודה ליבוביץ. כשיצא ר' יהודה זאב מהבית, פנה אליו ואמר: **"אל תאמין לחכם אברהם, דע לך, כי אליהו הנביא התגלה אליו מאות ואלפי פעמים, ומה שאמר, כי התגלה אליו שש פעמים, אמר זאת רק מענוה"**.

הרה"צ שמואל דרזי זצ"ל כשהיה משתתף כמנהל בביתו בה רבינו שימש כסנדק, היה שואל בכל פעם את רבינו: "האם אליהו הנביא כבר כאן?". **ורק לאחר שרבינו אישר זאת, היו מתחילים את הברית.**

○ **יפר ראש כולל 'אוצר החיים' הרה"ג ר' יהושע זאן,** כי הוא ואשתו שנים רבות לא נפקדו בילדים וציפו לישועה מבורא העולם. באחת השנים בעיצומו של ראש-השנה עלה רבינו על הבמה ואמר: **"השנה ראש הכולל שלנו יזכה לתאומים בט"ו באב"**. ב-ט"ו באב התקשר רבינו לראש הכולל לבשר לו שבו ביום יפקדו בתאומים. ואכן כפי שאמר רבינו כך היה.

זקן המקובלים, הגה"צ ר' יצחק כדורי זצוק"ל, כאשר היה פוגש בחכם ר' אברהם חי, היה קם מלוא קומתו בכל פעם לכבודו. כשנשאל לפרש מעשיו: "מדוע רבינו קם לכבוד מישהו צעיר ממנו?", השיב הגאון: **"הרי אל חכם אברהם חי מתלווה התנא האלוקי רבי שמעון ברי-יוחאי. ואם כן, כיצד לא אקום לכבודו?"**.

הצדיק הוציא ספר בשם 'מדור לדור' והבטיח כי בכל מקום שהספר יהיה, ישמש קמיע לשמירה, להצלחה ולרפואה. למעוניינים נא להתקשר 053-2863480

האדמו"ר רבי יוסף מאיר טברסקי זצ"ל ממכנובקה - נולד ב-כ"ט אב ה'תרי"ז (1856). בצעירותו ניכר, כי לגדולות נועד והיה לומד תורה בשקידה. גאון בנגלה ובנסתר. בעל רוח-הקודש. נהג לערוך סיגופים כדי להתעלות בעבודת ה' והתפרסם כאיש קדוש. הרבה בתפילה ומיעט באכילה, עד כדי תשישות הכוחות. הרופאים הזהירוהו על כך, אולם הוא לא רצה ליהנות מהעולם הגשמי. היה מאחר לשבת עד שעה מאוחרת אחרי חצות הלילה ומשכים לקום. מעולם לא ישן על גבי כרים וכסתות. טבל כל יום במקווה של מים חיים בין בימות החמה בין בימות החורף, כשמי המקווה קפואים. ביתו היה מסודר בתכלית הפשטות ללא כל ברק ותפארת. את הכסף הרב, שהכניס לו ההמונים, שפקדו את ביתו נתן ברובו לנצרכים. הרבה צדקה עשה בגלוי ויותר מזה בנסתר, כפי שנודע רק אחרי הסתלקותו.

התגורר בעיירה שדה לבן (אוקראינה). לאחר פטירת אביו בשנת ה'תרמ"ו (1886) התמנה לאדמו"ר בעיירה מכנובקה שבאוקראינה. בימי משפט בייליס צם ימים רבים (מדובר ביהודי בשם מנחם מנדל בייליס, שהואשם על סמך עדות שקר, כי רצח נער כדי להכין מדמו מצות לפסח- בסיכומו של דבר יצא זכאי). בשעת מלחמת העולם הקודמת החזיק וכלכל בחצרו כמאתיים יהודים, שלא רצו להקריב עצמם בשביל מלכות הרשעה. הרבי לא בדק, כל הנמלט אליו קיבל תחת חסותו, המציא לו מקום לינה וציווה לכלכלו מן התמחוי שבמטבח החצר. הגבאים ובני משפחתו דרשו ממנו למשוך את ידו בכך, שמא יוודע הדבר לרשות ויעמידו אותו לפני בית דין צבאי ויש בזה משום פיקוח נפש ממש, אך הוא לא שמע לעצותיהם ודרישותיהם. לבסוף נודע הדבר, והמשטרה ערכה חיפוש בחצר. הרבי יצא על סף הדלת לקבל את פני השוטרים. ומשראו אלה את הצדיק עומד לפניו, הסתלקו כלעומת שבאו, מבלי שהעיצו לקחתו. כל נדכה וכל שבור לב היה מתעודד על ידו והיה מוצא ניחומים בדבריו. נפטר ביום לדתו, כ"ט אב ה'תרע"ז. (1917). חי כ-61 שנים. ציונו באוקראינה.

סבא (מצד אביו): האדמו"ר ר' יצחק טברסקי מסקווירא. אביו: האדמו"ר ר' אברהם יהושע העשל מסקווירא. אשתו: מרת בתיה רבקה (בת האדמו"ר ר' מנחם נחום מליעב). בנו: האדמו"ר ר' אברהם יהושע (מילא את מקום אביו באדמו"רות מכנובקה).

העיר צ'רניגוב רעשה וגעשה. עם בוקר פשטה השמועה, כי הגביר ר' יקותיאל הושם במאסר, באשמת מעילה בכספי המדינה והעלמת מס. התדהמה הייתה מנת-חלקם של כל תושבי העיר. בקרב אחיו זכה להערכה גדולה ביותר. סוחר גדול ועתיר נכסים היה. את עסקיו המסופקים ניהל עם כל שועי הארץ. אולם מעמדו הרם, לא העבירוהו על דעתו. איש ירא-שמיים וחסיד היה, ת"ח ומהדר במצוות. מעולם לא התנשא בארשת של חשיבות. בביה"כ החסידי היה כאחד האדם, חסיד מן המניין. על-כן הוקירו אותו כל תושבי העיר.

זאת הייתה הסיבה לצערם של תושבי צ'רניגוב למשמע הבשורה על מאסרו. מה גם שבתוך ליבם לא האמינו להאשמות, שהוטחו בו, והיו משכנעים, כי עלילות שווא הן. אבל הימים נקפו, וכל המאמצים שהושקעו בניסיון לשחרר את הגביר - לא נשאו פרי. גם הערעור, שהגיש על פסק בית-המשפט והדיון המחודש בעניינו, לא שינו דבר. הגזר ניתן - הגביר יוגלה לעשר שנות עבודה בסיביר הקפואה והרחוקה.

יום לפני מועד שילוחו לסיביר, הגיע לתא מעצרו רבה של צ'רניגוב. הכל ראו בכך אות להערכה, שרחש הרב לר' יקותיאל. אבל למעשה ר' יקותיאל ביקש שהרב יגיע אליו, והלה מיד לבקשתו. כניסת רב העיר לתא-המעצר עוררה את התרגשותו של ר' יקותיאל והוא פרץ כבכי. רק כשנרגע, החל לדבר: "הנני מבקש את סליחת הרב, על שהטרחתי לבוא לכאן. לא עשיתי זאת למען צורך אישי כלשהו, אלא כדי שידעו עד כמה יש לציית לדבריהם של צדיקים בלא כחל ובלא שרק". מיועדנו בלע את רוקו, נשם עמוקות והחל לספר: "כידוע, נוהג הייתי לנדוד רבות בין ערים וארצות לצורכי עסקי. את דרכי הייתי עושה בדרך-כלל ברכבת, במחלקה הראשונה, שנועדה לעשירים ולמכובדים. יום אחד, לפני כשלוש שנים, בעודי יושב בתאי שברכבת, נכנס אליי אחד הכרטיסנים, שהכירי וגילה לי, כי בקרון הסמוך נוסע הרבי ממכנובקה (רבינו האדמו"ר ר' יוסף מאיר טברסקי) ושם רצוני בכך, יוכל לפתוח את דלת קרוננו, כדי שאוכל לראותו".

"לא הייתי מחסידיו, משפחתי נמנית על חסידי רוז'ין, אך הרעיון להציץ בפניו הקדושים קסם לי. הלכתי אחרי הכרטיסן. ברגע שנפתחה דלת הקרון והבחנתי בפניו של הרבי, שישב על מושבו ועסק בענייניו - רעדה אחזתני. מראהו הפיק קדושה, שהרעידה את לבי. כבר אמרתי לשוב על עקבותיי, אך באותו רגע הרים הצדיק את עיניו, וסימן לי להיכנס פנימה. הייתי נרגש מאוד. הרבי החל לשאול שאלות הקשורות בי אישית. הוא התעניין במצב עסקי, בני-משפחתי ובאורח חיי. אט-אט נרגעתי מיראתי ונשכיתי בהתעניינותו הכנה בי. חלפה שעה ארוכה, הרבי שואל, ואני משיב. במיוחד גילה הרבי עניין רב באנשי השלטון, שאיתם אני בא במגע לצורך עסקי. הוא ביקש לדעת את שמוותיהם ופרטים שונים הקשורים בהם. על פניו של הרבי ניכר כי הוא עומד לסיים את השיחה. הוא הזדקק מעט על מושבו, ואחר שב והביט בי. בקול שקט ואמר: "כמי שנכנס בחדריהם של כמה וכמה שרים, ודאי ידוע לך, כי הממשלה בונה עתה מסילות ברזל בסיביר. תוכל מן הסתם להשיג המלצות טובות אצל השר פוטייסקי-שניקוב, וכך תוכל לקבל עבודת קבלנות טובה".

"הבנתי, שהשיחה באה לקיצה. הרכנתי את ראשי בהכנעה ויצאתי מהקרון, תוך שהוא מביט בי בצאתי ומהנהן בראשו כמחזק את דבריו האחרונים. חזרתי לתאי ושחררתי את החוויה, שעברה עלי. אבל כשהגעתי לדבריו האחרונים, הם נראו לי תמוהים ביותר. מדוע לחפש עסקים מפוקפקים בסיביר הרחוקה, בשעה שעסקי כאן פורחים ומשגשגים? שטף הדברים השכיח ממני את הפגישה ואת דברי הרבי. והנה עכשיו אני מבין. הרבי ראה ברוח-קודשו, כי יהיה עליי להגיע איכשהו לסיביר. אילו שמעתי בקולו, אמנם הייתי כיום בסיביר, אבל כאיש עסקים נכבד. משלא שעיתי לעצתו, באה עליי הצרה הזאת, ואני נוסע לשם כאסיר, כבול באזיקים".

האדמו"ר הרב אליעזר זוסיא פורטוגל (פרטיגול) זצ"ל- נולד בסקולן (מולדובה) בשנת ה'תרנ"ח (1897). שם המשפחה בשל מוצאה של המשפחה מגולי פורטוגל אשר השתקעו ברוסיה. נחשב כעילוי בבגרותו בשל התמדתו. בשנת ה'תרע"ה (1914) נפטר אביו ובגיל שבע-עשרה הוכתר במקומו במשרת הרבנות העיר סקולן. באותה תקופה כבר היה בקי בש"ס ובשולחן ערוך. הקים את הת"ת הראשון לילדים ודאג למכירת אוכל כשר עבור יהודי העיר. לחם נגד תנועת ההשכלה. חסידים רבים נהרו אליו והכתירו אותו כאדמו"ר הראשון לחסידות סוקולן.

לאחר כעשרים שנים במשרת הרבנות יעץ לו רבו האדמו"ר מסדיגורא לעבור לעיר צ'רנוביץ באוקראינה, שם הוכתר כרב העיר וכנשיא אגודת-ישראל. בעת מלחמת העולם השנייה החל מצב בריאותי להידרדר באופן משמעותי וכמה פעמים אף ניצל ממוות ממחלות רבות. לאחר סיום המלחמה החל לפעול למען הצלת יהודים - ובעיקר הענקת עזרה לילדים יתומים. ביתו הפך לבית יתומים, שבו התגוררו מאות ילדים יתומים שבחלק ממסמכי הרישום אף נרשם כי הם ילדיו הביולוגיים. לאחר החרפת המצב בקרב יהודי צ'רנוביץ הבריח את הילדים היתומים לעיר בוקרשט ברומניה. הקומוניסטים ברוסיה והמשטר עצמו רדפו אחריו והוא נאסר ועונה. לאחר שחרורו מהכלא הקומוניסטי המשיך לפעול למען הצלת הילדים היתומים ונכלא בשנית הפעם עם בנו (ישבו בנפרד בכלא) ובמשך חמישה חודשים עונו וסבלו בצינוק. בעל רוח-הקודש.

ייסד בא"י את הרשת העולמית 'חסד לאברהם' המסייעת לניצולי השואה. עסק בשחרור יהודים ממאסר בכלא השלטון הקומוניסטי. בשנת ה'תש"כ (1959) הצליח לצאת מרומניה והיגר לקראון היטס בשכונת ברוקלין בעיר ניו יורקשם ייסד בית כנסת והמשיך לפעול להצלת יהודים ניצולי שואה. בשנת ה'תשל"ו (1976) לקה בלבו. נפטר ב-כ"ט אב ה'תשמ"ב (1982). ציונו במונסי (ניו-יורק). חי כ-84 שנים. ממשיך דרכו בנו ר' ישראל אברהם שהוכתר כאדמו"ר השני.

סבא (מצד אמו): ר' חיים (אב"ד סלפקוביץ). **אביו:** ר' ישראל אברהם (רב קהילת העיר סקולן שבברסביה). **אמו:** מרת בת ר' חיים (אב"ד סלפקוביץ). **אשתו:** מרת שיינא רחל. **בנו:** האדמו"ר ר' ישראל אברהם. **מרביתיו:** האדמו"רים ר' ישראל שלום יוסף מבוהוש, ר' מרדכי שלום יוסף מסדיגורא. **מספריו:** יקונטרס השבת ינועם אליעזר יקדושת אליעזר ישם ושארית ישראל- הוצא על ידי בנו מכתבי תורתו, ובו מובא גם סיפור תקופת מאסרו יתהילות אליעזר- תולדותיו, הנהגותיו ודברי תורתו (נדפס לאחר פטירתו).

כשצלצל הטלפון בביתו הזדרז ר' שלמה להרים את השפופרת. הוא ציפה לשיחה חשובה, הקשורה לעסקיו. למרבה הפתעתו שמע מעברו השני של קו הטלפון את קולו של רבינו. הוא קפץ ממקומו ועמד ביראה לשמוע את דבריו. ר' שלמה התגורר במקסיקו והיה איש עסקים מצליח. עושרו לא שיבש את אורחות חייו. את ילדיו חניך על ברכי התורה והחסידות. במיוחד בלטה אצלו מידת הצניעות וההסתפקות במועט.

הוא היה חסיד סקולן. מפעם לפעם נסע אל רבינו, שהתגורר בניו-יורק. שיחת הטלפון באותו בוקר הייתה מפתיעה למדי. תחילה שאל הרבי לשלומי, אחר-כך התעניין בשלום בני משפחתו. בהמשך שאל: "ומה על בנך, מוישלה? אתה דואג, שילמד כראוי?". מוישלה היה ילד חכם, אבל שובב ומלא מרץ. האדמו"ר הכיר אותו לאחר שבביקורו האחרון של ר' שלמה אצלו הביא עימו את הילד. "ודאי, עומד הוא לסיים בעוד כשבועיים את מסכת סוכה, וב"ה הוא לומד טוב". "האם הענקת לו פרס על לימודיו?", הוסיף רבינו לשאול. ר' שלמה הודה שלא עשה זאת.

"אם כן, אני מציע שתבטיח לילד, כי אם יסיים את מסכת סוכה ויבחן עליה כראוי, תקנה לו דבר-מה בהערכה על הצטיינותו, כפי שביקש. **הדבר חשוב לטובת הילד, וזה יהיה גם לטובתך!**", הוסיף הרבי. בסיום השיחה **שוב הזהיר האדמו"ר, כי יניח לילד לבחור את המתנה בעצמו.** השיחה הסתיימה. מאוחר יותר, כשהבטיח לבנו מוישלה מתנה לכשיסיים את מסכת סוכה, קפץ הילד משמחה ושקד יומם ולילה, עד שהיה בקי במסכת ונבחן עליה בהצטיינות. הגיע תורו של האב לקיים את הבטחתו. למגינת ליבו בחר הילד מתנה שלא על-פי טעמו. **מוישלה ביקש שרשרת ברזל ארוכה, עם מנעול גדול, כדי שיוכל לפתוח ולסגור אותה...** האב זכר את אזהרת הרבי ונאלץ לקנות זאת לילד.

חלפו יומיים. זה היה בשעת אחר-הצהריים, קרוב לזמן תפילת מנחה. מוישלה שיחק בחצר הקדמית של הבית. האב שב לפני שעה קלה, ופנה לנוח קודם הליכתו לתפילות מנחה. לרגע הזה המתינו שני ברנשים שישבו ליד הבית במכונית בעלת חלונות כהים. בימים הקודמים ערכו תצפיות על הבית, וכבר הכירו היטב את סדר יומו של ר' שלמה. בהגיע השעה, שבה נהג לצאת לתפילת מנחה, יצאו מהמכונית וארבו לו סמוך לפתח הבית. בזמן הקבוע יצא מן הבית ונעל את הדלת במפתח. באותה שנייה זינקו עליו הברנשים, סתמו את פיו, הנחיתו עליו מהלומות והממו אותו, וגררו אותו בכוח לעבר מכוניתם. **היה זה ניסיון חטיפה למטרות כופר, תופעה שהייתה נפוצה למדי במקסיקו באותם ימים.** המשטרה הייתה חסרת אונים. לעיתים היה האירוע מסתיים בתשלום הכופר, אך היו מקרים שהחטופים לא שבו לבתיהם!

כאשר החוטפים האוחזים בטרפם הגיעו אל המכונית נדהמו לגלות, כי היא **כבולה...** שרשרת ברזל עבה אל עמוד החשמל שלידה. השניים היו המומים, והרפו לרגע מאחיזתם בטרפם. ר' שלמה ניצל את ההזדמנות והחל להימלט, זועק לעזרה. במקום החל להתאסף קהל רב והמשטרה הוזעקה. הברנשים הבינו, כי ההמון סוגר עליהם וניסו להימלט ויהי מה. הנהג התניע את המכונית ולחץ על דוושת התאוצה בכל הכוח, עד ששרשרת הברזל נקרעה והתנתקה מהעמוד. הם פתחו בנסיעה מטורפת, בעוד ששרשרת מחוברת למכונית. בקשר המשטרה נמסר הדיווח על המכונית הנמלטת, הגוררת אחריה שרשרת ברזל. **כעבור זמן קצר נלכדו החוטפים והובלו אל מאחורי סורג וברית.**

את השעות הבאות בילה מיועדנו במתן עדות במשטרה, וכששב מאוחר לביתו שאל את מוישלה, מתי הצליח לקשור את המכונית אל העמוד. בנו הסמיך והודה, כי רצה ללמד לקח את החונה בסמוך לפתח הבית בחניה שלהם, ולכן כבל אותה אל העמוד. האב הנרגש חיבק את מוישלה בחום. "מעשה השובבות שלך הציל אותי", אמר לו שוב ושוב. מיד לאחר מכן החליט לנסוע אל רבו, לספר לו, את אשר אירע ולהודות לו על עצתו. האדמו"ר שמח לשמוע על נס ההצלה והוסיף בבדיחות, כי מאחר שהחוטפים שברו את השרשרת והמנעול, מוטל עליו, על האב, לקנות למוישלה מתנה חדשה...

האדמו"ר הרב חי יצחק טברסקי זצ"ל- נולד ב-ד' אלול ה'תרצ"א (1931) בירושלים. אב סבו, האדמו"ר רבי מנחם נחום טברסקי (רבי נחומטש) היה סנדקו. נקרא על שם זקנו ר' יצחק מסקווירה. בילדותו, לאחר חג הפסח ה'תש"ד (1944), חלה סבו האדמו"ר רבי דוד הוסיף לו את השם 'חי'. למד בתלמוד תורה ובישיבת עץ חיים, שם התקרב לרב איסר זלמן מלצר, שאותו החשיב לרבו. היה חלק מ'חבורה' בראשות רבי יוחנן פרלוב מסטולין, שכללה בחורים ירושלמים מיישיבת עץ חיים, וגם אליו נסע מפעם לפעם לחיפה. למד בישיבת בעלז. הושפע מרבי שלמה גולדמן מזווייהל. אדמו"ר גור התגוררו בשכונתו ברחוב 'שפת אמת' בירושלים, והוא התקרב אל ה'אמרי אמת' וה'בית ישראל'. היה ידידם של ה'לב שמחה' וה'פני מנחם'.

ב-כ' אדר א' ה'תשי"ד (1954) נישא במנהטן שבניו יורק. לאחר נישואיו חותנו, האדמו"ר רבי יעקב יוסף טברסקי מסקווירה הפך לרבו. רבינו גר לצידו בשדרת בדפורד בויליאמסבורג ולמד איתו בחברותא כשעתיים בכל יום. בשנת ה'תשי"ז (1957) חותנו עבר לגור בשיכון סקווירה שייסד ורבינו עבר איתו. שם מונה לראש מוסדות סקווירה. שימש גם כבעל התפילה בימים נוראים. ב-כ' כסליו ה'תשמ"ב (1981) אביו נפטר ורבינו מונה לאדמו"ר בארה"ב, לצד אחיו הגדול, הרב ישראל מרדכי, שמונה לאדמו"ר בישראל. האדמו"ר ממכנובקה, זקן אדמו"ר בית צ'רנוביל, פרסם מכתב שבו מינה את שניהם וביקש שלא יסרבו למינוי. רבינו עבר לבורו פארק והתחיל לכהן כאדמו"ר. לאחר פטירת אחיו הנהיג את החסידות בשותפות עם בנו-אחינו, רבי דוד, האדמו"ר בישראל. החסידות בראשותו מונה ת"ת בבורו פארק, במונסי ובלייקווד, ישיבה קטנה וישיבה גדולה בבורו פארק, בית ספר לבנות וכוללי אברכים. ענוותן מופלא. כיבוד ההורים שלו היה מופלא. נפטר ב-כ"ט אב ה'תשפ"ג (2023). חי כ-92 שנים. ציונו בניו-יורק, ארה"ב.

סבא (מצד האב): האדמו"ר ר' דוד. **אביו:** האדמו"ר רבי יוחנן מראחמסטריווקא. אמו: מרת אסתר רבקה (לבית וילהלם). **אשתו:** מרת מרים בת רבי יעקב יוסף טברסקי, האדמו"ר מסקווירה (נישא ב-כ' אדר א' תשי"ד-1954). **בניו:** רבי מרדכי (חתן דודו רבי זאב טברסקי. ב-י"ט סיוון ה'תשנ"ב התמוטט ונפטר בפתאומיות), ר' יעקב יוסף, ר' דוד משה (ממלא מקומו בהנהגת החסידות בבורו פארק), ר' ישכר דב (האדמו"ר מראחמסטריווקא לייקווד), ר' אברהם יהושע העשיל (האדמו"ר מראחמסטריווקא במונסי), ר' ישעיהו משולם זושא (כיהן כאדמו"ר מראחמסטריווקא בלינדן וכעת מכהן באדמו"רות בויליאמסבורג-ברוקלין), ר' יעקב יוסף (האדמו"ר מראחמסטריווקא בלינדן), הרב מנחם נחום (האדמו"ר מראחמסטריווקא בשכונת אוק-ענד-וויין לייקווד). **בנותיו:** מרת ציפורה (נישאה לר' צבי אלימלך הלברשטאם, האדמו"ר מבארנוב במונסי), מרת פייגא שפרה (נישאה לרבי מנחם מנדל הגר, האדמו"ר מוויז'ניץ קיימישא), מרת חוה (נישאה לר' מרדכי טברסקי), מרת חנה סימא (נישאה לר' מנחם נחום טברסקי), חתנו ר' מרדכי אהרן טברסקי (ראש ישיבת מאור עיניים של חסידות ראחמיסטריווקא ירושלים). **מרבותיו:** הגאונים הרב איסר זלמן מלצר, האדמו"ר ר' שלמה גולדמן מזווייהל, האדמו"ר ר' אהרון רוקח מבעלז, האדמו"ר רבי יעקב יוסף טברסקי מסקווירה. **מספריו:** **יאמרות טהורות**- עשרה כרכים על התורה ועל המועדים.

הרה"ח ר' יעקב יוסף קאסטן שליט"א, מחשובי חסידי ראחמיסטריווקא סיפר ששמע מאדם אחד: לפני כמה שנים, נסעתי לאנטוורפן להסתופף בצל כ"ק מן אדמו"ר מפשווארסק. לפני שנסעתי הלכתי להיפרד מרבינו. כשאמרתי לרבי שאני עומד לנסוע אל האדמו"ר מפשווארסק, אמר לי הרבי, שהוא זוכר אותו עוד מלפני שנים רבות - בעת שהגיע עם אביו הרה"ק רבי יעקב לייזר מפשווארסק זי"ע להסתופף בצל חותנו (של האדמו"ר מראחמיסטריווקא) הרה"ק מסקווירא זי"ע. שאלתי את הרבי אם הוא רוצה שאשלח דרישת שלום ממנו לאדמו"ר מפשווארסק. הרבי חשב לרגע ואמר לי: "אני לא יודע אם הוא יזכור אותי - תגיד לו "ברכות מחתנו של הרבי מסקווירא".

רבינו נהג ללבוש גרביים שחורות בימות החול, וגם בשבתות וימים טובים, חוץ מר"ה ויוה"כ, שאז לבש גרביים לבנות. פעם אחת נכנס הרבי לביהמ"ד למחרת יוה"כ בבוקר כשהוא לובש גרביים לבנות. הדבר היה לפלא גדול אצל חסידיו, שהרי כאמור מעולם לא לבש גרביים לבנות ביום רגיל. לאחר התפילה אחד מבניו של הרבי שאל את אביו על כך. אביו השיב לו בפשטות, שאתמול בערב הוא לא הכין לעצמו את הגרביים השחורות ללבוש בבוקר. כעת בבוקר כשרצה ללבוש כדי ללכת להתפלל, הבחין שהגרביים מונחות בחדר שהרבנית ישנה שם, וחשש שמא יעורר אותה משנתה ע"י זה שיקח את הגרביים, ולכן הוא לבש את הגרביים הלבנות שלבש אתמול ביוה"כ".

הרב שיינברגר סיפר על רבינו. פעם אחת לפני ראש השנה, הבינו הממונים שהבית המדרש לא יוכל להכיל את הציבור הגדול אשר מגיע להסתופף בצל קודש של רבינו. כיוון שבית המדרש היה קטן, והציבור הולך וגדל, על כן גמרו בדעתם שאין ברירה אחרת אלא לשכור מקום מרווח לצורך תפילות החג.

הם הבינו שהרבי לא יסכים לזה, אבל מכל מקום לא היה להם ברירה אחרת, על כן החליטו להיכנס אל הרבי, ולהסביר לו את כל העניין, למה צריכים לשכור מקום יותר גדול. הממונים נכנסו אל הרבי, ואמרו לרבי: "מה אפשר לעשות? קהל גדול מגיע להתפלל כאן בר"ה, והמקום צר מהכיל את הקהל הגדול, על כן אנחנו מבקשים רשות לשכור מקום מרווח לצורך התפילות". הרבי הסכים תיכף ומיד לבקשתם. הדבר היה בעיניהם לפלא גדול, כי זה היה ממש שלא כדרכו בכך. על כן הרהרו בדעתם שמא לא הבין הרבי באופן מדויק מה רצונם, ולכן נכנסו למחרת שוב אל הרבי, ושאלו בשנית: "האם הרבי אכן מסכים שנשכור מקום אחר לצורך התפילות?". הרבי ענה: "למה לא? אם אנשים באים, ואין די מקום בבית המדרש, שישכרו עבורם מקום אחר. אבל בקשה אחת אני מבקש ממכם, לדאוג שכאן בבית המדרש ישאר בעל תוקע".

(התמונות והסיפורים מעובדים מתוך העלון הנפלא 'נועם שיח' - אב"ד סאנטוב שליט"א)

הגאון הרב אברהם דב אורבך מטבריה זצ"ל - נולד ב-כ"ו טבת ה'תרצ"ה (1935) בשכונת שערי חסד בירושלים. בצעירותו למד בישיבת 'עץ חיים'. משנת ה'תשי"ב (1952) למד בישיבת סלבודקה בבני ברק. ב-א' באלול ה'תשט"ז (1956) התחתן ועבר להתגורר בירושלים. שם למד בכולל של הרב רפאל רייכמן. בשנת ה'תשי"ח (1958) נפטר חותנו ולמרות שהיה רק בן עשרים ושלוש החל לכהן במקומו כרבה ואב"ד של טבריה. בשנת ה'תשכ"ה (1965) סיים בהצטיינות את מבחני הדיינות של הרבנות הראשית.

רבינו כונה לעיתים 'רבה של טבריה' והייתה לו השפעה רבה על חיי הדת בעיר. רבנים מאזור הצפון פנו אליו בשאלות הלכתיות סבוכות. בשנת ה'תשנ"ד (1993) שהיתה שנת שמיטה שימש כאב"ד של אוצר הארץ של חברת תנובה עם הגאונים ר' יעקב אריאל ור' בנימין אדלר. עמד על המשמר והרים את קרן התורה והיראה שבת, כשרות, מקוואות. אמר את האמת ללא חנופה. שימש כשישים שנה כרבה של טבריה. כעשר שנים לפני פטירתו קיבל שיתוק בחצי גופו ולמרות זאת המשיך להנהיג את עדתו ואף נאם וכתב מכתבים לחיזוק בני עירו. תרם את כל כספי הפנסיה שלו. מעולם לא פדה את הצ'קים שקיבל מבית-הדין. גאון. נפטר לאחר בעיה לבבית ב-א' אלול ה'תשפ"א (2021). חי כ-86 שנים. ציונו בבית החיים הישן בטבריה. בנו, ר' אהרון יוסף התמנה לשמש במקום אביו.

סבא (מצד אביו): המקובל ר' חיים יהודה לייב (ראש ישיבת המקובלים 'שער השמים'). **אביו:** מרן הגאון ר' שלמה זלמן (ראש ישיבת 'קול תורה' ומחשובי פוסקי ההלכה). **אמו:** מרת חיה רבקה (לבית רוחמקין). **אשתו:** מרת יפה מרים (בת ר' אשר זאב ורנר, אב"ד טבריה וחסיד סלונים. ניהלה בית ספר מקצועי לבנות תחת 'בית יעקב'). **מרבתי:** הגאונים אביו, ר' שלמה זלמן, ר' יחזקאל אברמסקי, ר' מרדכי שולמן. ילדיו: ר' אהרן יוסף (ממלא מקום אביו ברבנות טבריה, ראש כולל 'אור המאיר' בבני ברק ומח"ס תורניים, שבגנים זכה בפרס לספרות תורנית בני ברק), ר' אריה לייב (ר"מ וראש קיבוץ בישיבת מיר מודיעין עילית, ר"מ בישיבת 'חיי משה' בירושלים, רב ביה"כ בשכונת הר נוף ומראשי ישיבת 'היכל יוסף שלום'). **חתנו:** ר' שלמה זלמן דרוק (רב שכונת תל ארזה בירושלים ומרבני ישיבת חברון). **מספריו:** **יפתחי אברהם** - שמונה כרכים על המועדים, סוגיות הש"ס וחמישה חומשי תורה **ישו"ת הגאון הרב אברהם דב אורבך** - כמאתיים תשובות שענה רבינו לר' שלמה אבינר, בתוספת שמועות על גדולי ישראל.

פעם אחת ראה רבינו מודעה קטנה שהתפרסמה בעיתון על אשת אברך שזקוקה לטיפולי שיניים דחופים בעלות של 15,000 ₪ ואין למשפחה מהיכן לשלם. רבינו חשב לעצמו: "כאבי שיניים זה דבר איום ונורא. בוודאי לאותה אישה אין לה יום ואין לה לילה. היא סובלת מכאבים עזים ולבטח לוקחת כדורים לשיכוך הכאבים. איך אפשר לעמוד מנגד ולא לעזור למשפחה?". הרב ביקש שיתקשר לאותו אברך ויתרמו שלושת אלפי שקלים. בהמשך כאשר האברך פגש את רבינו הוא סיפר כי באותו היום עלה לפקוד את קבר אחיו של הרב, מרן הגר"ש זצ"ל ולאחר מכן עלה גם להתפלל על קברו הסמוך של אביהם, מרן הגאון ר' שלמה זלמן והוסיף: "לא העליתי בדעתי שאביו של רבינו ישלח את בנו כדי לעזור לי". רבינו כששמע זאת אמר בהתרגשות: "אם הייתי יודע שאבא שלח אותי, הייתי נותן לך את הכל!".

השו"ע היו פרושים לפניו. פעם אמר לו אחד כי הוציא ספר על הלכות טרפות. רבינו מיד החל לפלפל איתו תוך שהוא מצטט ראשונים ואחרונים ונראה היה כאילו רבינו למד את ההלכות בזה הרגע. באחד הימים בעת שהיה באמצע החופה גילו כי הכתובה נעלמה. רבינו שעמד בין הקהל מיהר אל הבמה ואמר: "אפשר לקרוא את הכתובה גם בעל-פה", ומיד התחיל להקריא את הכתובה בעל-פה.

אחד מתלמידיו סיפר: לפני מספר שנים נכנסתי אל רבינו כדי לשאול שאלה מסוימת. רבינו ענה תשובה ויצאתי מהחדר. לאחר מספר שנים הגעתי שוב לרבינו. להפתעתי הרבה הרב זכר אותי ושאל: "נו מה נשמע? מה חדש?". לא הבנתי למה ירמזו דברי רבינו. ממת הצדיק מתעניין בחדשות? כשראה את פליאתי על פני שאג לפתע: "הרי עבר כל כך הרבה זמן מאז שנפגשנו. במשך הזמן הזה היה ניתן להספיק המון. האם כבר סיימת את הש"ס בזמן הזה?". אותו תלמיד העיד: "הלב שלי עצר מלכת! בבת אחד חדר לליבי מושג ניצול הזמן ומשמעות הבטלה. הבנתי לפתע כמה זמן אני מבזבז לשווא וכמה יכולתי להספיק. מאותו הרגע הפכתי לאחד מתלמידיו".

יהודי אחד התפרנס מכתביבת מזוזות. רבינו מצא בעיות הלכתיות קשות במזוזות הללו. הרב קרא לאותו יהודי ואסר עליו לכתוב מזוזות. רבינו הבין כי לאחר פסיקתו אין לאותו יהודי מקור פרנסה אחר מיד לא נח ולא שקט עד שמצא עבורו עבודה אחרת מתאימה לו כדי שיוכל להתפרנס בריווח.

רבינו עזר להקים את המניין הספרדי בתוך השטיבלאך שלו. לאחר זמן רבינו ראה כי המתפללים מהמניין הספרדי בזמן שהם מתפללים את תפילת שחרית הם אינם נכנסים לקחת את השטיח של ברכת כהנים. לאחר שחקר את העניין התברר לו כי הספרדים מפאת כבודו התחילו לנהוג כמנהג האשכנזים בטבריה, דהיינו, הכהנים היו עולים לדוכן רק במוסף. רבינו שלרגע לא חשב שהוא בעל הבית מיד לא שקט עד שהספרדים חזרו למנהגם הראשון.

ערב אחד הגאון ר' דוד פרץ שהיה רב העיר נסע במכוניתו. לפתע הוא הבחין ברבינו צועד לבדו. הרב דוד עצר את הרכב וביקש מרבינו שיעלה לרכב. באותה השעה אשתו של הרב פרץ ישבה לידו. רבינו עשה חשבון: "או שהוא יכנס וישב מאחורי הרבנית או שהרבנית תעבור לשבת מאחור והוא ישב ליד ר' דוד". מכיוון שהוא לא רצה לנהוג כך, הוא אמר: "תסלחו לי, אני צריך לקנות משהו במכולת" ולא עלה לרכב. לאחר מספר דקות רכב אחר עצר לרבינו. הפעם זה היה אברך מהקהילה. רבינו עלה והתיישב אולם ביקש ממנו לאחר מספר רגעים שיעצור רגע ליד המכולת. רבינו נכנס לשם וחזר עם חבילת ניירות והוא מתנצל: "אמרתי לרב פרץ שאני צריך להיכנס למכולת".

(הסיפורים מעובדים מתוך 'עקבתא משיחא') קרייט תמונה: Yehuda Peretz, רישיון CC BY-SA 4.0, Wikimedia Commons

אם ראשונים כמלאכים - הגאון הרב יעקב אריה ניימן זצ"ל

הגאון הרב יעקב אריה ניימן זצ"ל - נולד בעיירה אוסטרולנקה שבפולין. מצעירותו שם דגש על ענייני מוסר ועבודת ה'. למד בישיבת לומז'ה במשך שלוש עשרה שנים. כשלמד בישיבה יסד 'ועד' מיוחד של קבוצת תלמידים לשם התבוננות מוסרית והתעלות בעבודת ה' וביראת שמיים. בשנת ה'תרפ"ג (1923) עבר ללידא. הוא הקים שם ביוזמת הגאונים מרן ה'חפץ חיים' ומרן הרב חיים עוזר גרודזנסקי ישיבה קטנה בשם 'אור ישראל' (ע"ש ספרו של רבי ישראל מסלנט). עמד לצידו הגאון ר' מרדכי שמוקלר הי"ד (נספה בשואה). עמד בראשות הישיבה במשך שנים-עשרה שנים ושימש גם כמשגיח וכמנהל האחראי על אחזקת הישיבה.

היה מקורב מאוד למרן ה'חפץ חיים'. כאשר הגיע לביתו בראדן, מרן ה'חפץ חיים' היה מסדר בעצמו את סידורי האירוח. בשנת ה'תרצ"ה (1935) עלה לארץ והתיישב בפתח תקווה. בתחילת שנת ה'תש"ד (1943) יסד עם הגאון ר' שלמה קרובקה ישיבה בשם 'אור ישראל'. הישיבה שכנה בהתחלה זמנית בבתי כנסת שונים בעיר. בשנת ה'תש"ט (1949) הונחה אבן פינה למבנה הישיבה. עם השנים הישיבה הפכה לאחד ממסודות התורה המרכזיים ביישוב החדש. בין בוגריה נמנים עשרות ראשי ישיבות, רבנים ואישי ציבור בולטים. נודע ביחסו האבהי לתלמידיו. נהג לפתוח את שיחותיו בישיבה במילים: "בני היקרים". בשנת ה'תשמ"ב (1982) הקים את הישיבה הגדולה 'אור ישראל'. נפטר ב-א' אלול ה'תשמ"ג (1983). ציונו בבית העלמין סגולה בפתח-תקווה. לאחר פטירתו נקרא הרחוב שבו שוכנת הישיבה על שמו.

אביו: ר' אברהם. **אשתו:** מרת מרים (בת ר' משה גרודזנסקי). **מרבתי:** הגאונים ר' יחיאל מרדכי גורדון, ר' משה רוזנשטיין, ר' שמעון שקופ. **מתלמידיו:** הגאונים ר' מרדכי צוקרמן, ר' ראובן יוסף גרשונביץ, ר' יחיאל מיכל שטרן, ר' ברוך דב פוברסקי. **בתו:** מרת אסתר (נישאה לר' יוסף רוזנבסקי). **מספריו:** **ידרכי מוסר** - מאמרי מוסר **יפרי יעקב** - על הש"ס **יחידושי רבי יעקב אריה** - חידושים על מסכתות הש"ס.

הגאון רבי יחיאל מיכל שטרן (רב שכונת 'עזרת תורה' בירושלים) סיפר סיפור מאלף על תוכחה שפעלה את פעולתה. הסיפור מתקופת לימודיו בפתח תקווה בישיבת 'אור ישראל' בראשותו רבינו: לצדיק היה מנהג

קבוע ללכת בכל יום למנחה וערבית בבית הכנסת הגדול בפתח-תקווה ולהתרים שם את הציבור לטובת הישיבה. כל יום היה לוקח איתו בחור אחד מבני הישיבה, כדי שיראו כמה קשה להשיג את הכסף, וידעו לייקר את ממון הישיבה. באחד הימים הגיע תורי להתלוות אליו. כשסיימנו לאסוף כסף התחלנו לצעוד חזרה לישיבה.

בדרך הבחנתי בחבר שלי. מדובר בחבר שישן איתי באותו חדר בפנימיה. בחור בעל כישרון חזק, אך כגודל כישוריו - כך גודל יצרו. הבנתי מיד שהוא מתכוון לעשות שטויות. ניסיתי לסמן לו שיברח, כי הרב ניימן פה. אך הוא החזיר לי סימן מרחוק, כאומר 'לא אכפת לי... כשהתקרבו הרב ניימן אליו ושאל: "לאן אתה הולך?" הבחור השיב בלי להניד עפעף ונקב במחוז חפצו, מקום שהוא 'בל יראה' בשביל יהודי שומר תורה ומצוות. הרב ניימן הביט בו ממושכות ואמר: "כן, אבל למה בלי סוודר? אם אתה תתקרב, מה אגיד לאמא שלך? תחזור לישיבה, קח סוודר - ואחרי זה תלך". הבחור החציף פניו ואמר: "אם אחזור לישיבה לקחת סוודר, אני אאחר..."

הרב ניימן התקרב אליו ולחש לו באוזן: "אני יודע שיש גם הצגה שניה. תחזור ותקח סוודר ואחר כך תלך". לבחור לא נותרה ברירה. הוא הסתובב חזרה והלך איתנו לישיבה. הייתי משוכנע שבדרך הרב 'ירביץ' בו מוסר, אך לא. הרב דיבר איתו בלימוד... הבחור, כאמור, היה בעל כישרון גדול והשיחה התנהלה באופן הטוב ביותר.

כשהגענו לישיבה הרב אמר: "לך לחדר, קח סוודר ותלך". הבחור הלך לקחת סוודר. ברגע שהבחור יצא מטווח ראייתי, מיד התפרצתי: "הרב, למה עושים כך? איך מרשים לו ללכת? במקום שהרב יתן לו סטירה ויעצור אותו". הרב שאל אותי: "כמה שנים אתה כבר ראש ישיבה? דע לך שאני כבר יותר מארבעים שנה ראש ישיבה. האמן לי שאני יודע מה אני עושה".

הלכתי לישון. בשנים-עשרה בלילה חברי חזר לחדר. רק כעת הוא קלט איזה שטות עשה. "שטרן, קום", הוא טלטל אותי משנתי. "תגיד, מה אעשה? הסתבכתי לגמרי. אני משוגע לחלוטין, מה עשיתי?!" "מה אתה רוצה ממני? למה אתה מעיר אותי?", השבתי לו, "תאכל את מה שבישלת..." וחזרתי לישון. בבוקר אחרי התפילה, הרב ניימן ניגש למשגיח לדבר איתו. חברי התחיל לרעוד ולחש לי: "תסתכל, הם מדברים עלי... עוד מעט יבואו. אוי ואבוי, מי יודע מה הם יעשו לי!". השיחה הסתיימה ואף אחד לא ניגש לדבר איתו... הלכנו לאכול ארוחת בוקר, נכנסנו לבית המדרש והתחלנו ללמוד.

באמצע ה'סדר' חברי שמע מאחור את צעדי של הרב ניימן. הוא נתן לי מכה בצלעות ואמר: "אתה שומע את הצעדים הללו? זה הסוף שלי, הנה זה בא...". הרב ניימן ניגש אליו ישירות: "נו, מה חידשת?" והמשיך לדבר איתו בלימוד, בלי שום מילה על מה שהיה. כשהלך, הבחור אמר לי: "מי יודע מה הם מכינים לי? הם בטח מחכים, שרבי יוסף רוזנבסקי יגיע". הרב יוסף הגיע. השיעור התנהל כרגיל ושום מילה לא נאמרה על מה שהיה.

אחרי הצהריים אותו בחור קרא לי ואמר: "שטרן, אני לא מסוגל יותר. אני מרגיש שאני 'עומד להתפוצץ'. אני מוכרח לבקש סליחה מהרב ניימן. אתה היית ביחד איתי, אולי נכנס אליו ביחד?". נכנסנו יחד לרב. חברי פרץ בבכי. הרב ניימן אמר: "בני יקירי, אבא שלך עובד במע"צ בסלילת כבישים. הוא עובד ב'חמסינים' הגדולים ביותר בקושי רב. הוא מקבל חמש לירות בסוף החודש. מתוך זה הוא משלם לי לירה, כדי שאני אחנך ואחזיק אותך. אין לך רחמים על אבא? בפרט שאתה הילד הבכור מתוך תשעה ילדים בבית. ברור שאם אתה תתקלקל חלילה, כולם ילכו אחרך... אמור לי, אין בליבך רחמים?". הבחור לא היה זקוק ליותר מכך כדי לחולל מהפך בעצמו. (מעובד מתוך 'להתעדן באהבתך')

החסיד הרב שמואל יהודה דסקל זצ"ל – נולד ברומניה (חבל מולדובה בעיירה פאשקאן) בשנת ה'תרצ"א (1930) לאחר הבטחתו המופלאה של האדמו"ר רבי ישראל האגר מויז'ניץ (בעל 'אהבת ישראל') ז"ע. בהיותו בגיל תשע (!9) פרצה מלחמת העולם השנייה. בבית שררה חרפת רעב עקב מחלת הוריו במחלת הטיפוס, והוא פירנס בכל שנות המלחמה את הוריו באמצעות מסחר בדברי מאפה ושאר דברים. רבינו היה חסיד ויז'ניץ מדורי דורות.

הם גרו בקרבת האדמו"ר ר' משה יהודה לייב פרידמן מפאשקן והיו מקורביו (ממנו ינק בילדותו דרגות מופלאות לתורה וחסד). בניסן ה'תש"ה (1945) הורה בפתע האדמו"ר מפאשקאן לכל חסידיו לעזוב את העיירה מיידית. (שעות ספורות לאחר מכן נחרבה העיירה בהפצצות ע"י הרוסים) ולכן עברה משפחתו לעיירה שאץ, בה גרו כשנה, עד לקיץ ה'תש"ו (1946). לאחר מכן עברו לדעש. בשנת ה'תש"ז (1947) ביקש לחונן את ארץ הקודש והאוניה טבעה ובנס ניצל, והגיע לאי קפריסין ולאחר מספר חודשים עלה לארץ. בתחילה עסק בחקלאות ולאח"מ הצטרף למקצוע המשפחה (ענף היהלומים) בה עסקו שנים אבות אחיו הגדולים (ר' אשר אנשיל ור' ישראל). בחסדי שמיים הצליח בתפקיד זה מעל המשוער ובהיותו כבן שלושים ושש התעשר עד מאוד.

הקים מפעלים ברחבי הארץ, ובהם העסיק מאות עובדים. **על אף רווחיו העצומים הכסף לא סינורו והוא קיים מעשה חסד אדירים.** בשנת ה'תשל"ט (1979) החלו מחירי היהלומים לרדת והפסיד הון רב. על אף מצבו הכלכלי הקשה, היה קשה לו מבחינה נפשית השינוי בנתינת הצדקה ועל אף נסיונות כאלו שעמד בהם, רצה הבורא אחרת. ובשנת ה'תשנ"ד (1994) סגר את המפעל האחרון בשיכון ה', **מפעל החסד שבו השקיע את ליבו ונשמתו בגשמיות וברוחניות. גם בזמנים קשים ביותר, כאשר הפסיד מדי חודש, לא סגר את המפעל והוא בכה בזמן פיטורי עובדיו.**

ב-א' אלול, ב' דר"ח ה'תשס"ד (2004) התבקש לבית עולמו. בהלווייתו השתתפו אלפי תושבי בני ברק בכלל, וחסידיו ויז'ניץ בפרט, כשבראשם מלווה מביהמ"ד הגדול ועד לבית החיים האדמו"ר 'ישועות משה' מויז'ניץ (מחמת חולשתו). ציונו בבית החיים הישן בזיכרון מאיר. חי כ-73 שנים. בימי השבעה הגיעו אלפים לנחם ביניהם אדמו"רים, ראשי ישיבה, רבנים, דיינים ואנשים מכל העדות והחוגים. בפי כולם היו סיפורים מופלאים על מעשיו, אשר היו עלומים. **אביו: ר' חיים משה דסקל. אמו: מרת פייגא לבית משפחת שטיין (מצאצאי הקדוש רבי צבי הורביץ ז"ע).** **מרבתי: האדמו"ר ר' משה יהודה לייב פרידמן מפאשקן (ממנו ינק בילדותו דרגות מופלאות לתורה וחסד).** **ילדיו: ר' יעקב, ר' יצחק בירך, ר' יוסף אברהם ור' חיים משה. חתניו: ר' משה יוסף רוזנר, ר' בן ציון פוירשטיין, ר' אלימלך שטרן, ר' חיים יצחק צוקרמן, ר' יצחק זיידה. מספריו: איש חסד היה- סיפורים על הצדיק (נכתבו ע"י בנו ר' יצחק בירך אודות מעשה החסד המופלאים של אביו)**

על אהבת החסד, שניכרה כבר בימי נעוריו, סיפר לידידו הרה"ח ר' חיים ולצר מקריית ויז'ניץ בבני ברק: בהיותי בן תשע פרצה מלחמת העולם השנייה. לא זכיתי להיות ילד. מהר מאוד הפכתי למבוגר. אבי ואמי חלו בטיפוס, ועל ביתנו ירדה עניות נוראה, חרפת רעב ממש. **כאשר נסגר ביה"ס המקומי, עבדתי כשוליית סנדלר.** תמורת עבודתי קיבלתי חנים זוג נעליים לחורף וזוג נוסף לקיץ. כ"כ העניקו לי הלקוחות 'טיפים', שאותם השליכו לקופסת פח שניצבה לצדי. **במטבעות אלו קניתי סוכריות לילדי הכפר.** הכל ידעו שמדי ליל שישי שמואל יהודה"ה מחלק סוכריות. הרגעים שבהם זכיתי להנות אחרים היו נחמתי בעוניי. זו הייתה חיות! **באותן שנות עוני נורא ורעב משוע, בימים שבהם כל פיסת לחם הייתה יקרת ערך, הצליח לגלות אפשרויות לחסד ולהטבה. בל נשכח שהיה אז ילד, וילדים מטבעם רואים את העולם במבט אנוכי. הם חושבים על עצמם וערים פחות לרגשות זולתם, אך הוא בעצמו אמר, שמעולם לא היה ילד!**

סיפר בדמעות ידיד לר' אברהם איבר מב"ב: בחור צעיר הייתי. התהלכתי בודד בלי משען ומשענה. לא הייתה לי אפשרות כלכלית להקים בית. באותם ימים קשים שמעתי על ר' שמואל דסקל. אמרו לי כי הוא נדיב לב ומסייע לכל נצרך. שפכתי לפניו את לבי בתקווה שיעזור לי. "בחור מבוגר אני. הפרוטה אינה מצויה בכיס, ולכן איני יכול להתחתן. האם תוכל לעזור לי?" אמרתי בעצב. ציפיתי שייתן לי מעט כסף כדי שאוכל להתחתן. על יותר מכך לא חשבתי. אולם ר' שמואל שאל וחקר אותי: "במה אתה חושב לעסוק לפרנסתך?" "לאחר הנישואין אחפש מקום עבודה", עניתי. "במה אתה אוהב לעסוק?" - "אני אוהב את מלאכת האפייה", עניתי. "מדוע שלא תפתח עסק?" - "אין לי פרוטה לנישואין. האם אני יכול לחשוב על עסק?" עניתי בכאב. אבל ר' שמואל לא הרפה. "תראה, אתן לך בעבור הנישואין, ואוסיף לך בסיס להקמת עסק, ובעזרת ה' תעשה ותצליח!". **לא אוכל לתאר את הרגשתי כשהוציא ר' שמואל סכום עצום ונתנו למי שאינו מכיר כלל! יצאתי מביתו מאושר עלי אדמות - הפרוטה מצויה בכיס. אוכל להתחתן ואפילו להקים עסק! היום, שלושים שנה לאחר מכן, אני בעל רשת חנויות מאפה מצליחה. לולא ר' שמואל הייתי חי עד היום בערום ובחוסר כל!**

בסמוך למקום עבודתה של כלתו מרת רבקה תחי' הייתה חנות צעצועים. פעמים רבות התפללה כשראתה את בעל החנות מעניק לנצרכים צעצועים במחירים זולים במיוחד, כשכולו שופע אהבת נתינה. באחת ההזדמנויות סיפר בעל החנות: "בילדותי למדתי במוסד 'בתי אבות' בבני ברק, עם ילדים נוספים ממשפחות מצוקה. מול המוסד התגורר סוחר יהלומים בשם ר' שמואל דסקל. פעמים רבות, כאשר ראה את ילדי המוסד, היה מקדם אותם בחיוך חם, אחר נכנס לביתו ויוצא בשלל רב: שלגונים ושאר ממתקים. בנוסף העניק לנו ממעיינות ליבו החם והשופע. **הרגשנו שהוא מרגיש אותנו.** חיוכו החם ומבטו האוהב והמלטף היו בעבורנו הרבה יותר מארטיקים! ועוד, כאשר היינו זקוקים לכסף לצורך מיוחד, תמיד ידענו שר' שמואל הוא הכתובת. הוא היה מקשיב לרחשי ליבנו כאב רחמן ונותן בשפע את החסר לנו. טוב לבו נגע עמוק ללבי. נפעמתי מגדלות נפשו, כיצד ירד לדקויות בנפשו של ילד, איך ידע לשמח אותנו. הוקסמתי מאישיותו ואמרתי לעצמי כי אם יעזרני ה' ואזכה להקים בית, ואף תהיה לי פרנסה בשפע – אהיה אף אני נדבן!".

הסיפורים מתוך 'איש חסד היה'. רבנים, מרצים, ספריות, ואישי ציבור, יכולים לקבל את הספר חנים! בטלפון: 052-7611435

אם ראשונים כמלאכים - הרב חנוך העניך דב מאיר מאלסק זצ"ל

הגאון הרב חנוך העניך דב מאיר מאלסק זצ"ל - נולד בשנת ה'תק"ס (1800) בעיר בעלזא שבאוקראינה. כשהיה כבן שבע שנים לקח אותו אביו ללובלין יחד עם אחיו הגדול ר' מאיר, כשראה ה'חוזא מלובלין' את הילדים, הושיבם על ברכיו, את ר' מאיר הושיב מימין ואת רבינו הושיב משמאל, ולפני שברכם, שיכל את ידיו ואמר: **"בני הם, אולם אחיו הקטן יגדל ממנו"**. לימים ראו, שאכן ברכת הצדיק התקיימה במלואה. עוד בשחר ילדותו בחר בו האדמו"ר ר' שלום רוקח מבעלזא כחתן לבתו. לאחר חתונתו ישב שנים רבות בבעלזא ספון ב-ד' אמות של הלכה. גם לאחר נישואיו בזיווג שני, נשאר בבעלזא, עד שהתמנה לרבנות סטיאנאו, ושם כיהן מספר שנים. לאחר מכן עבר לכהן באלסק. היה זאת ע"פ פקודת חותנו. כשהגיעו אליו אנשי אלסק, לאחר פטירת רבם הגאון ר' בעריש בשנת ה'תר"י (1850), ושאלו: **"מי יעלה לכהן במקומו?"**, השיב להם: **"מה חסר לכם בחתני רבי העניך?"**, וכך רבינו היה אצלם למנהיג - והתחיל לנהוג נשיאותו ברמה וגדר גדר ועמד בפרץ. היה **בקי בהוראה בש"ס ופוסקים. שימש בתפקיד זה עד יום פטירתו (במשך 34 שנים)**.

רק בשנת ה'תרט"ו (1854) לאחר פטירת חותנו הגאון, האדמו"ר ר' שלום רוקח מבעלזא, הסכים רבינו להנהיג עדת חסידים משל עצמו ואלפים נהרו אליו לקבלת עצה, ברכה ודרך בעבודת השם. **רבים פנו אליו ונושעו. בעל רוח-הקודש. עבודת קודשו בתפילה הייתה מופלאה ביותר. גאון בנגלה ובנסתר. שקדנותו נודעה בשערים. הושיע מדיבוקים ותיקן נשמות.** נפטר ביום שישי, א' אלול ה'תרמ"ד (1884). ציונו בעיר אלסק. נפטר כבן 84 שנים (כמניין שמו חנוך). בנו, ר' יצחק מילא את מקומו כאב"ד אלסק.

סבו (מצד האב): רבי מאיר מבעלזא (מתלמידי הבעל שם טוב). **אביו:** ר' שמואל מאיר. **אמו:** מרת רויזא. **נשותיו:** מרת פריידא (בת האדמו"ר רבי שלום רוקח מבעלזא- זיווג ראשון), מרת חנה (בת הגאון רבי משולם זלמן אשכנזי, אב"ד יאס- זיווג שני). **בניו:** הילד יואל (נפטר בינקותו), רבי יצחק (אב"ד אלעסק, ממלא מקומו), רבי שלמה מסאסוב. **בנותיו:** מרת רויזא (נישאה לר' חיים אליהו הורביץ ליברמן מז'לוקוב), מרת רחל (נישאה לר' אשר אנשיל אשכנזי), מרת רבקה העניא (נישאה לר' צבי הירש רוקח, נכד השר שלום מבעלזא), מרת לאה (נישאה לר' משה זילברפרב מרובנה, נכד רבי פנחס שפירא מקוריץ). **מרבותיו:** האדמו"רים רבי שלום רוקח מבעלזא (חותנו, שממנו למד את רוב תורתו בנגלה ובנסתר), רבי אורי (השרף) מסטרליסק, רבי נפתלי צבי מרופשיץ. **מספריו:** **יסידור לב שמח**- עם קונטרס דרך תפילה **לב שמח**- על התורה, על הגדה של פסח, שיר השירים, מגילת אסתר ועוד.

בעיר הגדולה ווין גר יהודי אשכנזי עשיר, שנולד לו בן משותק בגופו רח"ל. הוריו בזבזו סכומים עצומים והלכו לרופאים ומומחים ידועי שם, כדי לרפא את בנם החולה- אך ללא הועיל. אף אחד לא הצליח לרפא אותו. אשתו שמעה, שבאלסק שוכן צדיק פועל ישועות (שמע רבינו הגיע גם לוויין, כי גם אלסק וגם ווין היו במדינת אוסטריה, אף שהמרחק ביניהם היה גדול מאוד), והפצירה בבעלה רבות, שיסע לשם לחלות פניו ולבקש ממנו, שייבקש רחמים על בנם. אך מכיוון שהיה יהודי אשכנזי ולא חסיד, לא רצה לשמוע לעצתה, מה גם שבאותם ימים לא עמדו עדיין על טיב האדמו"רים והחסידים, והרבה יראים ושלמים אף חששו וחשבו, שאין זה אלא מעשה כישוף רח"ל, אולם אשתו לא נתנה לו מנוח, עד שאיימה עליו, שלא תיתן לו לחזור הביתה, אם לא יסע לאלסק.

בלית ברירה ארז את מטלטליו, נטל איתו את בנו ויצא לדרך הארוכה, והגיע לאלסק ביום חמישי בערב. דרכו של רבינו היתה, שלא לקבל אנשים לברכה בשעות הערב, ולכן, כשהגיע לבית הרבי, ראה את הדלת פתוחה לרווחה וזכה להציץ בפני קודשו. כבר אז הבחין בזוהר פניו הטהורים, והיה בטוח שאין הוא מן המכשפים ח"ו אלא איש קדוש ונורא. אך עדיין לא האמין בו בלב שלם. למחרת ביום שישי כתב את מבוקשו ב'קוויטל', הרבי בירך אותו ואמר: **"שהקב"ה ישלח את הרפואה אל הבית פנימה"**. הלה לא התרגש מברכה 'פשוטה' זו. בכל שלוש הסעודות, כשערך הרבי 'טיש' במשך השבת 'העמיד יין' והזכיר את בנו החולה, וכל פעם השיב הרבי באותו מטבע של ברכה, וגם כשהלך במוצאי שבת להיפרד בירכו הרבי שוב בלשון הזו. בדרך חזרה נכנס לאיזה בית מלון כדי ללון שם, הילד החולה ישב בחדר הכניסה על כיסא גלגלים.

לפתע פרץ עוף לתוך החדר, והנה ראה זה פלא, הילד התרגש והתחיל להשתולל ולצעוק, שרוצה לאכול מבשר עוף זה. כששמע האבא את בקשת הילד לא ידע את נפשו מרוב שמחה, שהרי הילד לא רצה לאכול מעולם, וכל שכן שלא ביקש אוכל. הוא שילם לאנשים, שהיו שם לתפוס את העוף - ולאחר שבירר על כשרותו, שחט אותו ונתן את הבשר לבנו. **מאותה שעה שאכל את בשר העוף, התחיל מצבו להשתפר פלאים, ואחרי כמה חדשים התרפא הילד כליל, והלך כבגליו כאחד האדם.**

בפעם הבאה שהלך עם בנו אל הרופא המומחה, שטיפל בו, שאל הרופא את האב: **"היכן הילד החולה שלך?"**, כי לתומו חשב, שבוודאי הביא איתו ילד אחר. ענה לו האב, **שזהו הילד החולה**. הרופא לא האמין למראה עיניו, ומיד רץ לחדר השני והביא משם ספר רפואות, והראה לו שכתוב, שלמחלה, שבה חלה בנו לא תועיל שום רפואה **זולת אכילת עוף מסוים השוכן ביערות או בהרי אפריקה**. ותמה, כיצד התרפא הבן, וכי מישהו הגיע לשם והאכילו בשר זה? או אז הבין האב את דברי הרה"ק מאלסק **"שהקב"ה ישלח את הרפואה אל הבית פנימה"**, ואכן כך היה, שהזמין הקב"ה עוף זה לתוך בית המלון ואותו אכל הילד.

אנו מבקשים ממי שיש לו תמונות טובות יותר של הצדיקים או של הקברים
או אם לא שמנו את תמונת הצדיק או הקבר
ויש לו תמונה שהוא צילם או שקיבל ממישהו ששהוא צילם ונתן לו את זכויות יוצרים
להשתמש בה ולא הוריד אותה מאתר באינטרנט, אנא שלחו למייל

PnineZadikim@gmail.com

**למעוניינים לקבל את העלון ישירות למייל, יש לשלוח
בקשה PnineZadikim@gmail.com**

העלון מוקדש לרפואה והצלחת רחל ברכה בת פדילה דליה הי"ו ובני-ביתה
רפואת יהודה אריה בן רחל ברכה- רפואת הנפש ורפואת הגוף
ולהצלחת כל עם ישראל ובתוכם יוסף ליאור בן דליה אפרת ומשפחתו
והצלחה בכל העניינים, נחת יהודי מכל יוצאי חלציו וכן בחינוך הילדים